

Vývoj mezinárodních vztahů a bezpečnost České republiky

Bc. Ivana Hubíková

Diplomová práce
2015/2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ivana Hubíková**
Osobní číslo: **A13371**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vývoj mezinárodních vztahů a bezpečnost ČR**
Téma anglicky: **Developments in the International Relations and Security of the Czech Republic**

Zásady pro vypracování:

1. Vypracujte rešerši na téma mezinárodní vztahy, bezpečnost, a další související pojmy.
2. Provedte analýzu současného stavu.
3. Specifikujte rizika, jejich případné cíle a možné dopady.
4. Vytvořte tři scénáře budoucího vývoje.
5. Výsledky vhodně prezentujte a diskutujte.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. EICHLER, Jan. **Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století**. Praha: AVIS, 2006. ISBN 80-7278-326-2.
2. EICHLER, Jan a kolektiv. **Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR**. Praha: Karolinum, 2012. 216 s., ISBN 978-80-246-1956-9.
3. **Vojenské rozhledy: Vojensko-teoretický časopis**. Brno: Ministerstvo obrany České republiky, 2014, ročník 23 (55). ISSN 1210-3292.
4. POTŮČEK, Martin, MAŠKOVÁ, Miroslava a kolektiv. **Česká republika trendy, ohrožení, příležitosti**. Praha: Karolinum, 2009. 364 s. ISBN 978-80-246-1655-1.
5. ŠTĚDRONĚ, Bohumír, POTŮČEK, Martin, KNÁPEK, Jaroslav, MAZOUCH, Petr a kolektiv. **Prognostické metody a jejich aplikace**. Praha: C. H. Beck, 2012. 198 s. ISBN 978-80-7179-174-4.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. et Ing. Kateřina Sulovská

Ústav elektroniky a měření

Datum zadání diplomové práce:

5. února 2016

Termín odevzdání diplomové práce:

16. května 2016

Ve Zlíně dne 5. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Bc. Ivana Hubíková:

Vývoj mezinárodních vztahů a bezpečnost ČR:

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

12.05.2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na téma Vývoj mezinárodních vztahů a bezpečnost ČR. Popisuje bezpečnost ČR a její mezinárodní vztahy. Následně jsou rozepsány bezpečnostní hrozby, jejich dopady a cíle.

Cílem mé práce je provedení analýzy bezpečnostního systému ČR a následné vytvoření tří scénářů budoucího vývoje ČR a mezinárodních vztahů.

Klíčová slova: mezinárodní bezpečnost, mezinárodní vztahy, stabilita, Evropská unie, bezpečnostní politika.

ABSTRACT

The thesis is focused on the developments in international relations and security in the Czech republic. It describes the security of the Czech republic and its international relations. Following are detailed security threats , their impacts and objectives .

The aim of this work is implementation of analysis of the security system of the Czech republic and the subsequent creation of three scenarios for the future development of Czech and international relations .

Keywords: international security, international relations, stability, The European Union, security policy.

Poděkování v této práci patří vedoucí Ing. et Ing. Kateřině Sulovské za vstřícný přístup při řešení mé diplomové práce a ostatním co mě podporovali.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 BEZPEČNOST	12
1.1 ENERGETICKÁ BEZPEČNOST	12
1.2 VOJENSKÁ BEZPEČNOST	13
1.3 CHEMICKÁ BEZPEČNOST.....	13
1.3.1 Chemický terorismus	14
1.3.2 Bezpečnostní předpisy SEVESO II.....	15
1.4 ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOST.....	15
1.5 EKONOMICKÁ BEZPEČNOST	16
2 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	17
2.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA.....	18
2.1.1 Bezpečnostní a obranná politika	19
2.2 BEZPEČNOSTÍ STRATEGIE	19
2.2.1 Bezpečnostní strategie ČR	20
2.2.2 Bezpečnostní strategie EU	21
2.2.3 Strategická koncepce NATO.....	22
2.2.4 Obranná strategie ČR	22
2.3 VÝZNAM OZBROJENÝCH SIL ČR.....	23
2.3.1 Schopnosti ozbrojených sil	23
2.4 BEZPEČNOSTNÍ ZÁJMY ČR	24
2.4.1 Životní zájmy	24
2.4.2 Strategické zájmy	25
3 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY JEJICH DOPADY	26
3.1 TERORISMUS	26
3.2 KYBERNETICKÉ ÚTOKY	26
3.3 ŠÍŘENÍ ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENÍ A JEJÍCH NOSIČŮ	27
3.4 NEGATIVNÍ ASPEKTY MEZINÁRODNÍ MIGRACE	27
3.5 OSLABOVÁNÍ MECHANIZMU KOOPERATIVNÍ BEZPEČNOSTI I POLITICKÝCH I MEZINÁRODNĚ PRÁVNÍCH ZÁVAZKŮ V OBLASTI BEZPEČNOSTI	27
3.6 NESTABILITA A MEZINÁRODNÍ KONFLIKTY V EUROATLANTICKÉM PROSTORU A JEHO OKOLÍ	28
3.7 OHROŽENÍ FUNKČNOSTI KRITICKÉ INFRASTRUKTURY	28
3.8 EXTREMISMUS A NÁRŮST INTERETNICKÉHO A SOCIÁLNÍHO NAPĚTÍ.....	28
3.9 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN, ZEJMÉNA ZÁVAŽNÁ HOSPODÁŘSKÁ A FINANČNÍ KRIMINALITA, KORUPCE, OBCHODOVÁNÍ S LIDMI A DROGOVÁ KRIMINALITA.....	28
3.10 POHROMY PŘÍRODNÍHO A ANTROPOGENNÍHO PŮVODU A JINÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	29
3.11 PŘERUŠENÍ DODÁVEK STRATEGICKÝCH SUROVIN A ENERGIE	29
4 VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ČR	30

4.1	BEZPEČNOST OBČANŮ	30
4.1.1	Ochrana obyvatelstva	30
4.1.2	Kriminalita, extremismus a terorismus	31
4.2	BEZPEČNOST ZDROJŮ A KRITICKÝCH INFRASTRUKTUR	32
4.2.1	Ochrana kritické infrastruktury	32
4.3	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA	33
4.4	OBRANA, OBRANYSCHOPNOST A NASAZENÍ OZBROJENÝCH SIL	34
4.5	MIGRACE OBYVATEL	35
5	SOUČASNÝ STAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ ČR.....	36
5.1	MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	36
5.1.1	ČR v Organizaci spojených národů.....	36
5.1.2	ČR v Evropské unii	37
5.1.3	ČR v NATO	38
5.1.4	ČR v ostatních mezinárodních organizacích.....	38
6	SCÉNÁŘE BUDOUCÍHO VÝVOJE	40
6.1	METODOLOGIE PSANÍ SCÉNÁŘŮ.....	40
6.2	TYPY SCÉNÁŘŮ.....	41
II	PRAKTICKÁ ČÁST	42
7	CÍLE PRÁCE	43
8	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU.....	44
8.1	MEZINÁRODNÍ SITUACE.....	44
8.1.1	Současný stav konfliktu v Podněstří na Ukrajině	44
8.1.2	Současný stav Islámského státu	47
8.1.2.1	Útok na redakci Charlie Hebdo	49
8.1.2.2	Teroristické útoky v Paříži v listopadu 2015	50
	Útoky u stadionu Stade de France	50
	Rue Bichat a Rue Alibert	51
	Rue de la Fontaine-au-Roi	51
	Rue de Charonne.....	51
	Boulevard Voltaire.....	51
	Koncertní hala Bataclan.....	51
8.1.3	Migrační vlna	52
8.2	PŘEDPOKLÁDANÉ NÁRODNÍ ZÁJMY ČR	52
9	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	54
9.1	VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK.....	54
9.2	SHRNUTÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	58
10	SCÉNÁŘE BUDOUCNOSTI	61
11	SCÉNÁŘ 1: PESIMISTICKÝ (OZBROJENÉ KONFLIKTY A JEJICH DOPAD)	62
12	SCÉNÁŘ 2: NEUTRÁLNÍ (UDRŽENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU).....	66
13	SCÉNÁŘ 3: OPTIMISTICKÝ (ZLEPŠENÍ V EKONOMICKÉ, POLITICKÉ I SPOLEČENSKÉ SFÉŘE)	68
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	73

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	78
SEZNAM OBRÁZKŮ	79
SEZNAM TABULEK.....	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	81
PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK.....	82

ÚVOD

Jednou ze základních úloh státu je zajistit bezpečnost občanům a vytvořit podmínky k omezení bezpečnostních hrozeb. Narůstá i význam ekonomického rozvoje státu, jeho sociální stability, zajišťování rozvoje demokracie a především ochrany lidských práv. Jedním z důležitých faktorů bezpečnosti státu jsou mezinárodní vztahy a členství v mezinárodních organizacích. Základy mezinárodní spolupráce lze nalézt již ve středověku v podobě společenství států, jež vzniklo při procesu pokřesťanstění zemí. V současné době je ve světě téměř 200 suverénních států, které tvoří mezinárodní společenství. Mezinárodní organizace mohou udržovat styky nejen s členskými státy, ale i s nečlenskými zeměmi a jinými mezinárodními organizacemi. Vytváření takových organizací souvisí s integračními trendy ve světě, které probíhají v ekonomické, politické nebo vojenské oblasti. Zásadní společenské změny se dotkly i ozbrojených sil a jejich základu Armády České republiky. Účast ČR v systému kolektivní obrany členských států Severoatlantické aliance (dále jen „NATO“), členství v Evropské unii (dále jen „EU“) a dobré vztahy se sousedními zeměmi jsou základním pilířem pro směřování zahraniční a bezpečnostní politiky České republiky (dále jen „ČR“).

Jak je již zmiňováno nejdůležitější z úloh státu je zajistit bezpečnost státních zájmů a především občanů. A proto funkční bezpečnostní systém představuje nejen nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského a nevojenského charakteru, ale zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování. Všechny procedury a činnosti bezpečnostního systému by měly probíhat v souladu s platnými právními normami, které musí být dostatečně transparentní a podléhající kontrole. Aby byl tento systém funkční, je nutná koordinovaná příprava rozhodujících činností a koordinovaný postup všech příslušných orgánů a institucí na všech úrovních státní správy a samosprávy.

Základem pro zjišťování bezpečnosti je finanční a hospodářská politika, oblast přírodních zdrojů a kritické infrastruktury. Hospodářská politika vytváří podmínky pro zajišťování bezpečnosti státu, eliminuje existující a potenciální bezpečnostní rizika v ekonomice země a ve vnějších ekonomických vztazích. Dalším jejím cílem je i minimalizace závislosti ekonomiky ČR na dodávkách z hospodářsky nebo politicky nestabilních zemí.

Proto mým cílem v této práci je nastínit tři scénáře vývoje bezpečnostního systému a dopadů na ČR v budoucnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST

Pojem bezpečnost je námětem mnoha odborných článků a knih po celém světě, ale v základních charakteristikách se shodují. Pojem bezpečnost je pomíjivým pojmem, který nelze změřit ani vyčíslit. Vymezení bezpečnosti vyjadřuje přítomnost či neexistenci hrozby. Bezpečnost nikdy nemůže být absolutní, ale musíme na něj ohlížet jako na relativní. [6]

V odstavcích níže jsou popsány jen určité odvětví bezpečnosti, které považují za nejvíce rizikové a s největším dopadem pro občany nejenom naší zemi, ale i pro naše spojence. Těmito riziky může být narušena celistvost státu, ekonomiku, politiku, životní prostředí a další jiné.

- Vnitřní bezpečnost - Stav, kdy jsou na možnou nejnižší míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů. [45]
- Vnější bezpečnost - Stav, kdy jsou na možnou nejnižší míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít například charakter migrační vlny. Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi. [45]

1.1 Energetická bezpečnost

Vzhledem k tomu, že si ČR není schopná zajistit veškerou potřebnou energii z vlastních zdrojů, stává se zajištění energetické bezpečnosti do značné míry předmětem bilaterální či multilaterální zahraniční politiky ČR. ČR bude usilovat o maximální diverzifikaci energetických zdrojů a přepravních tras a bude podporovat posilování energetických sítí ve směrech západ-východ a sever-jih. Na půdě EU bude ČR podporovat vytváření jednotného energetického trhu.

Jadernou energii chápe ČR jako legitimní zdroj, který je v jejích podmínkách schopen do budoucna zajistit pokrytí narůstající spotřeby a zároveň značnou měrou přispět k naplnění vytýčených cílů v oblasti ochrany klimatu. [6]

1.2 **Vojenská bezpečnost**

Nejčastěji je spojována s jasně definovanými zájmy států, a proto se říká, že je státocentrická. Spočívá především v opatřeních, která přijímají státy či koalice s cílem pojistit se proti konkrétním aktuálním i budoucím bezpečnostním hrozbám.

Vojenská agrese je definována jako záměrná, intencionální hrozba, jejímž aktérem je nepřátelský stát či koalice. Vývoj od roku 1949 ukázal, že agrese proti členskému státu NATO představuje neúnosné riziko nikoliv pro spojenecké státy, ale především pro případného agresora, protože by jej stihla odvěta mnohem silnější než jeho úder. [10]

Po skončení studené války trvale narůstá vážnost záměrné hrozby, jejímž aktérem se mohou stát noví, nestátní činitelé bezpečnostní politiky, zejména pak teroristické skupiny. [26]

1.3 **Chemická bezpečnost**

Pod pojmem „chemická bezpečnost“ rozumím především svobodu od rizik a následků, jež jsou spojeny s chemickými zbraněmi, přičemž tato rizika jsou především zdravotní, environmentální, ekonomická a politická.

Šíření zbraní hromadného ničení patří k nejvážnějším hrozbám mezinárodní bezpečnosti po konci studené války. Soupeření mezi dvěma bloky vedlo k vytvoření obrovských arzenálů, především jaderných zbraní, které v současné době právem přitahují pozornost světové veřejnosti i světových státníků. V dubnu 2010 došlo k podpisům nové odzbrojovací smlouvy mezi prezidenty USA a Ruské federace Barackem Obamou a Dmitryjem Medveděvem v Praze, na základě které má dojít k omezení arzenálu strategických hlavic. Děje se tak v době, kdy některé státy jsou podezřívány z vývoje vlastních jaderných zbraní a teroristé mnohokrát demonstrovali, že neváhají přistoupit i k hromadnému vraždění. Přestože obavy týkající se šíření jaderných zbraní jsou jistě na místě a hrozba jejich případného zneužití by se neměla podceňovat, jiné kategorie zbraní hromadného ničení (biologické a chemické) jsou často ve světle jaderných zbraní přehlíženy, přičemž mohou představovat daleko větší hrozbu pro mezinárodní bezpečnost

než zbraně jaderné. Pokud nahlédneme do světových dějin minulého století, tak zjistíme, že chemické zbraně mají několik nelichotivých prvenství. Nejen, že jsou vůbec nejstarší kategorií zbraní hromadného ničení, ale rovněž jsou kategorií nejvražednější. Zatímco na následky dvou svržených atomových bomb na japonská města Hirošima a Nagasaki zemřelo 150 až 246 tisíc lidí, počet obětí chemických zbraní je mnohonásobně vyšší. Pouze během hlavních konfliktů 20. století, je odhadováno na 1 136 070 mrtvých a 3 miliony zasažených, přičemž do této statistiky není započteno více jak 4 miliony lidí popravených v plynových komorách vyhlazovacích táborů za druhé světové války. Chemické zbraně tedy v minulosti usmrtily několikanásobně větší počet lidí než zbraně jaderné a i z tohoto důvodu si zaslouží přinejmenším stejnou pozornost.

Hrozbu opětovného použití chemických zbraní zvyšuje skutečnost, že díky jednodušší technologii výroby a rozsáhlým možnostem produkce jsou chemické zbraně nebezpečnější i co do významu jejich šíření. Rovněž existuje celá řada problémů, které se týkají pouze této kategorie zbraní hromadného ničení: desetitisíce tun chemických zbraní stále čeká na svou likvidaci, přičemž chemická demilitarizace naráží na celou řadu různých problémů. Nezabezpečené „staré“ a „zanechané“ chemické zbraně, jež jsou pozůstatkem světových válek a konfliktů dvacátého století, představují riziko pro místní obyvatelstvo. Stejně tak „potopené“ chemické zbraně jsou rizikem pro mořské ekosystémy a lovící rybáře. S těmito problémy se musíme vypořádávat v době, kdy teroristé usilují o zbraně hromadného ničení, obchod s chemickými látkami rok od roku narůstá, objevují se nové chemické látky a s tím i nové možnosti produkce chemických zbraní. Navíc se chemická produkce přesouvá z rozvinutých zemí do zemí rozvojových, kde dochází k porušování standardních bezpečnostních předpisů typu SEVESO I a II. S tímto se pojí i řada dílčích problémů, jako nedostatečná právní ochrana a vymahatelnost práva, nedostatečná implementace Úmluvy o zákazu chemických zbraní (dále jen Úmluva) ve všech zemích, korupce a obcházení exportních kontrol. Na tyto problémy je potřeba urychleně reagovat.

1.3.1 Chemický terorismus

Terorismus je jmenovatelem, který zvyšuje aktuálnost výše zmíněných hrozeb chemické bezpečnosti. Je nutno podotknout, že chemický terorismus není ničím novým a není výsadou zejména posledních několika let. Od roku 1945 bylo evidováno několik velkých teroristických útoků (např. válka ve Vietnamu 1961-1973, válka Irák s Iránem 1980-1988 a útok sarinem v tokijském metru 1995) a pokusů o teroristický útok za použití chemikálií

či bojových plynů. Se změnou geopolitické situace následující po pádu Sovětského svazu se změnila i struktura aktérů mezinárodní bezpečnosti. Vedle států do mezinárodního dění stále častěji začali vstupovat nestátní aktéři. Proces globalizace pak tyto nestátní aktéry posílil dříve nevídaným způsobem na úkor tradičních aktérů.

Teroristé si tedy předávají zkušenosti, jak vyrobit z chemických látek improvizovaná výbušná zařízení, popřípadě využít svých znalostí k vyprodukování bojových plynů. Složky dvojího využití a přístup k informacím jim tyto záměry usnadňují. Je zřejmé, že tato „pouliční chemie“ hraje v taktice guerillového boje poměrně důležitý význam. Již nestačí upínat svou pozornost na tradiční bojové chemické látky a je třeba rozšířit pozornost na stovky, možná tisíce chemikálií, které se mohou proměnit v rukou teroristů v improvizovaná výbušná zařízení či nekonvenční munici. Přestože globalizace teroristům otevřela nové možnosti, chemický terorismus v masovém rozsahu, alespoň co se následků týče, bude v nejbližších letech i nadále dílem několika vzdělaných radikálů. [33]

1.3.2 Bezpečnostní předpisy SEVESO II.

Bezpečnostní předpisy SEVESO II., která nahradila SEVESO I. (podle názvu italského města, kde došlo k úniku dioxinu v roce 1976) ukládají evropským zemím průmyslové oblasti, u kterých je riziko úniku nebezpečných látek, které jsou v tomto předpise definovány a také uvádí, jak přijmout vhodná opatření pro předcházení úniku nebezpečných látek pro omezení dopadů na člověka a životní prostředí. Tento bezpečnostní předpis se vytvořil na základě předchozích zkušeností s haváriemi, které se staly minulostí.

Směrnice musí být novelizována vzhledem ke změnám systému Evropské Unie pro klasifikaci nebezpečných látek, na které se směrnice vztahuje. Proto bylo v roce 2008 rozhodnuto provést širší revizi a to SEVESO III., neboť základní struktura směrnice a její hlavní požadavky zůstaly prakticky stejné od jejího přijetí. Byla identifikována řada oblastí, kde byly provedeny změny ve smyslu vyjasnění a aktualizace některých ustanovení a zlepšení implementace a vymahatelnosti neustálého udržování nebo částečného zvyšování úrovně ochrany zdraví a životního prostředí. [44]

1.4 Environmentální bezpečnost

Stav, kdy lidská společnost a ekologický systém na sebe vzájemně působí trvale udržitelným způsobem. Jednotlivci mají dostatečný přístup ke všem přírodním zdrojům a existují

mechanismy na zvládání krizí a konfliktů přímo či nepřímo spojených s životním prostředím. V tomto stavu jsou minimalizovány hrozby spojené s životním prostředím a způsobené přírodními procesy nebo společnostmi (popř. jejich kombinací) ať už záměrně, nezáměrně nebo následkem nehody. Tyto hrozby mohou zapříčinit nebo zhoršovat již existující sociální napětí nebo ozbrojený konflikt. Zatímco ozbrojené konflikty, šíření zbraní hromadného ničení, organizovaný zločin a terorismus patří k tradičnímu chápání bezpečnosti, šíření chorob jako HIV/AIDS dokazuje, že v dnešním světě je třeba hrozby chápat v mnohem širším měřítku. [45]

1.5 Ekonomická bezpečnost

Stav, ve kterém ekonomika objektu (státu, seskupení států, mezinárodní organizace a podniků), jehož bezpečnost má být zajištěna, není ohrožena hrozbami, které výrazně snižují nebo by mohly snížit její výkonnost potřebnou k zajištění obranných i dalších bezpečnostních kapacit, sociálního smíru a konkurenceschopnosti objektu i jeho jednotlivých složek, tj. především jednotlivých podnikatelských subjektů na vnitřních i vnějších trzích. Ekonomika totiž ovlivňuje schopnost státu realizovat bezpečnostní opatření, a proto se ekonomická bezpečnost prolíná se všemi dalšími oblastmi bezpečnosti. [45]

2 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

K zajištění svých bezpečnostních zájmů ČR vytváří a rozvíjí komplexní hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojením roviny politické (vnitřní a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální. Základ tohoto systému je především v legislativním vyjádření působnosti a vzájemných vazeb jednotlivých složek (zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností. Bezpečnostní systém ČR plní funkci institucionálního rámce/nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky.

Základní funkcí bezpečnostního systému ČR je řízení a koordinace činnosti jednotlivých složek odpovědných za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR. Zajišťování bezpečnosti ČR nemůže být pouze záležitostí složek, které jsou k tomu výslovně určeny, ale svým právně stanoveným podílem k němu přispívají jak státní orgány a orgány územní samosprávy, tak i právnické a fyzické osoby.

Struktura bezpečnostního systému zahrnuje zejména prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby. Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci.

Funkční bezpečnostní systém představuje nejen nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru, ale zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování.

Fungování bezpečnostního systému, výstavba a rozvoj schopností jeho jednotlivých složek, hospodářské a finanční zabezpečení představují dlouhodobý a náročný proces využívající

praktických zkušeností jednak z řešení různých krizových situací, jednak ze systematické přípravy (např. formou různých cvičení) a preventivního působení jednotlivých složek.

Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je bezpečnostní

system ČR potřeba vnímat jako otevřený systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě. [9]

2.1 Bezpečnostní politika

Základem bezpečnostní politiky je souhrn klíčových cílů a nástrojů státu, které usilují o zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů:

- zahraniční politika,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu. [27]

Základním koncepčním dokumentem, který definuje bezpečnostní hrozby, způsoby a prostředky, jak těmto hrozbám čelit, je Bezpečnostní strategie. Bezpečnostní strategie rozlišuje zájmy ČR podle stupně důležitosti do tří kategorií:

- životní,
- strategické,
- a další významné.

Životním zájmem zůstává zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR a zachování všech náležitostí demokratického právního státu, včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel.

Mezi strategické zájmy patří bezpečnost a stabilita a to především v euroatlantickém prostoru, prevence a zvládnutí místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků, zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivity OSN, posilování soudržnosti a efektivity NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby atd. Naplňování strategických zájmů slouží k ochraně životních zájmů. Zároveň slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR.

Účelem prosazování dalších významných zájmů je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Mezi další významné zájmy zejména patří: snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu a jeho příčin, zvyšování efektivity a profesionality státních institucí, atd. [20]

2.1.1 Bezpečnostní a obranná politika

Bezpečnostní a obranná politika byla založena v roce 1999. Do vstupu Lisabonské smlouvy v platnost se označovala jako Evropská bezpečnostní a obranná politika. Tato politika zahrnuje spolupráci v oblasti vojenství a zvládání krizí v rámci širší společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Založení bylo odpovědí na neschopnost evropských států vypořádat se s problémy ve svém bezprostředním okolí v průběhu 90. let, jako byla válka v Bosně po rozpadu Jugoslávie nebo etnické násilí v Kosovu. I přes zahraničně-politickou spolupráci Unii chyběly nástroje pro jiné než diplomatické zapojení v krizových situacích a členské státy se musely spoléhat na Severoatlantickou alianci. Angažmá NATO ale nebylo optimálním řešením, protože Spojené státy se po skončení studené války chtěly soustředit na, ze svého pohledu, důležitější regiony, jako například na Blízký východ, a vyžadovaly po evropských členech větší spoluúčast na zajišťování bezpečnosti ve svém okolí.

I přes snahy o posílení tak zvaného evropského pilíře uvnitř NATO se nakonec zahájení bezpečnostní spolupráce pod hlavičkou EU ukázalo jako nejpřijatelnější řešení. Od svého založení tak Evropská unie v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky zrealizovala téměř 30 zahraničních vojenských a civilních operací, kromě svého bezprostředního okolí i v subsaharské Africe, na Blízkém a Středním východě nebo v Indonésii.

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost je možné mezi některými členskými státy navázat prohloubenou spolupráci v oblasti obrany, která se označuje termínem stálá strukturovaná spolupráce. Stálá strukturovaná spolupráce musí být povolena Radou, která o ní na žádost zúčastněných států rozhoduje kvalifikovanou většinou. [30]

2.2 Bezpečností strategie

Bezpečnostní strategie je základním dokumentem bezpečnostní politiky státu nebo organizace, na který navazují další strategie a koncepce. Bezpečnostní strategie navazuje ve svých východiscích a ve vymezení bezpečnostních zájmů daného státu či organizace.

2.2.1 Bezpečnostní strategie ČR

Bezpečnostní strategie ČR je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce. Je vládním dokumentem zpracovaným ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR s cílem hledat nadstranické přístupy k otázkám bezpečnosti. Na jeho tvorbě se rovněž podílela bezpečnostní komunita ČR zahrnující zástupce státní i nestátní sféry. [22]

Zajišťování bezpečnosti ČR se uskutečňuje ve čtyřech pilířích:

- Oblast vnitřní bezpečnosti – ochrana demokratických základů státu, zabezpečení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v ČR.
- Oblast ochrany obyvatelstva – zabezpečení ochrany obyvatelstva žijícího na území ČR, tj. jejich životů, zdraví a majetkových hodnot při mimořádných událostech a krizových situacích.
- Oblast zahraniční politiky – prosazování zájmů ČR v zahraničí, přičemž je snahou upevnování postavení ČR v mezinárodním společenství zejména aktivním působením v bilaterálních a multilaterálních vztazích.
- Oblast obranné politiky - zajišťování svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším ohrožením ČR. [25]

Bezpečnostní strategie České republiky nově zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí od roku 2011, včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru, a definuje způsob, jakým bude Česká republika těmto hrozbám čelit. Aktualizovaná Bezpečnostní strategie 2015, jejíž revizi koordinovalo Ministerstvo zahraničních věcí. Poukazuje na rostoucí výzvy, které pro ČR a ostatní členy NATO a EU představuje změna bezpečnostního prostředí, zejména zhoršující se situace v okrajových částech Evropy. V této souvislosti dokument zdůrazňuje význam plnění spojeneckých závazků ČR. Především zdůrazňuje hrozby a rizika oslabování systému evropské bezpečnosti, nové aspekty terorismu, a stále aktuálnější téma kybernetické bezpečnosti. Pravděpodobnost přímého ohrožení České republiky vojenským útokem hodnotí Bezpečnostní strategie nadále jako nízkou, poukazuje však na nové hrozby a navrhuje postupy k zajištění bezpečnosti ČR a jejích občanů.

O potřebě aktualizovat Bezpečnostní strategii z roku 2011 v důsledku změn bezpečnostního prostředí rozhodla v červnu 2014 Bezpečnostní rada státu. Úpravy aktualizují vybrané části původního textu a zpřesňují některé formulace.

Bezpečnostní strategie je základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, ze které vycházejí další strategie a koncepce ČR [21]

2.2.2 Bezpečnostní strategie EU

Evropská bezpečnostní strategie kombinuje politický dialog, diplomatický nátlak, mechanismy sledování a vyhodnocování situace a v nezbytných případech i donucovací opatření včetně vojenského zásahu ovšem s mandátem OSN. Každý stát EU má svoji vlastní bezpečnostní strategii. Ta se řídí několika zásadami a je základní koncepcí bezpečnostní politiky EU. V první řadě specifikuje bezpečnostní hrozby.

Mezi bezpečnostní hrozby v EU řadíme:

- Mezinárodní organizovaný zločin, se kterým souvisí zejména zabránění ziskům spojeným s touto trestnou činností a poskytování pomoci členským státům v boji proti korupci.
- Terorismus, radikalismus a rekrutování do těchto skupin, přičemž i zde je zejména potřeba kontroly finančních toků a důsledné plnění Akčního plánu boje proti terorismu přijatého Evropskou radou. Každý rok dále protiteroristický koordinátor EU připravuje zprávu o důležitých opatřeních boje proti terorismu. V rámci radikalismu je především potřeba orientace na občanskou společnost a posilování mechanismů v boji s negativními jevy jako je diskriminace a rasismus při posilování integračních a asimilačních politik.
- Bezpečnostní rizika v kyberprostoru, přičemž je potřeba zřídit síť týmů, které dynamicky reagují na tyto hrozby.
- Hrozby bezpečnosti v oblasti hranic, a to zejména na jižních hranicích EU (EUROSUR). Je potřeba analýza hrozeb v této oblasti, především obchodu s lidmi, pašování nelegálního zboží a drog.
- Krize a katastrofy v EU (včetně oblasti ekonomické, politické sociální atd.), kde je potřeba zvýšit zejména finanční odpovědnost členských států a systém solidarity. [23]

2.2.3 Strategická koncepce NATO

Vedle Severoatlantické smlouvy je strategická koncepce základním dokumentem, který určuje ambice, úkoly, schopnosti a nástroje NATO. Cílem vytvořené koncepce je vymezit podobu aliance pro nadcházejících přibližně deset let.

Dokument je podstatný nejen s ohledem na budoucí vývoj samotné aliance, ale lze očekávat, že se výrazně promítne i do bezpečnostní politiky jednotlivých členských států. Nová strategická koncepce se má totiž stát východiskem pro tvorbu Bílé knihy o obraně, nové Bezpečnostní strategie ČR i nové Koncepce zahraniční politiky ČR. Strategická koncepce by měla nasměrovat transformaci nástrojů a schopností aliance tak, aby lépe odpovídaly aktuálnímu bezpečnostnímu prostředí a relevantním bezpečnostním výzvám. Prostřednictvím zlepšování interoperability, snižování technologické propasti mezi spojenci, specializace ozbrojených sil členských zemí. [24]

2.2.4 Obranná strategie ČR

Obranná strategie představuje záměr vlády ČR k zajištění obrany ČR v tomto desetiletí. Popisuje základní zásady výstavby a činnosti systému obrany státu, rekapituluje hlavní úkoly ozbrojených sil a aktualizuje politicko vojenské ambice. Strategie respektuje platné právní předpisy pro zajištění obrany, zejména Ústavu ČR a další související zákony. Strategie vychází z principů, bezpečnostních zájmů a hodnot zformulovaných v Bezpečnostní strategii ČR a bere v úvahu strategickou koncepci NATO a příslušné bezpečnostní dokumenty EU.

Obranná strategie České republiky je naplňována prostřednictvím rozhodnutí vlády ČR a navazujících prováděcích dokumentů v gesci Ministerstva obrany. Na základě této strategie bude aktualizován Plán obrany ČR. Vláda je zpravidla jednou za dva roky informována o realizaci obranné strategie ČR prostřednictvím Zprávy o zajištění obrany ČR, kterou projednávají též příslušné parlamentní výbory.

Obranná strategie ČR bude aktualizována po deseti letech. V případě závažných změn bezpečnostní situace může vláda ČR rozhodnout o její aktualizaci dříve.

Zajištění obrany suverenity a územní celistvosti ČR je základní funkcí státu a povinností vlády. Tuto povinnost sdílí s ostatními orgány státní správy a samosprávy. Obrana vlasti je též občanskou povinností. [15]

2.3 Význam ozbrojených sil ČR

I když převážná většina současných bezpečnostních hrozeb je nevojenského charakteru, ozbrojené síly ČR mají a budou mít i nadále důležitou roli při ochraně naší demokratické společnosti. Dobře připravené obyvatelstvo ve všech oblastech, i v oblasti obrany, je důležité pro zvládnutí všech typů krizových situací. Znamená to mít potenciál fyzicky a psychicky odolných občanů, kteří znají a váží si lidských hodnot a ti kteří jsou ochotni a schopni participovat na obraně státu. Výchova k těmto hodnotám začíná v rodině, škola je však její nedílnou a důležitou součástí. Od počátků vývoje českého státu až po současnost prošla naše země důležitými historickými mezníky, které vždy potvrdily soudržnost jejich občanů. Pádem totalitního režimu v Československu v listopadu 1989 se nám otevřela nová perspektiva, spojená s návratem k demokratickým hodnotám a obnovou suverénního demokratického státu. Začlenění do evropských struktur a do orgánů tvořících rámec evropské i světové bezpečnosti. Vstup do NATO v březnu 1999 a do EU v květnu 2004 jsou toho důkazem. Pravděpodobnost přímého ohrožení území ČR masivním vojenským útokem je nízká.

Případnou hrozbu tohoto charakteru bude možno odhalit s dostatečným předstihem, umožňujícím přijmout účinná protiopatření. Přestože hrozba ozbrojeného konfliktu je minimální, hrozba jiných včetně teroristických akcí je stejně tak významná a nelze ji podceňovat. Současné bezpečnostní prostředí, prolínání vnitřních a vnějších bezpečnostních hrozeb a rostoucí vliv nestátních aktérů se schopností ohrozit zájmy států a bezpečnost obyvatel, zvyšuje nároky na připravenost státu včasné a efektivně reagovat na nenadálé hrozby. Komplexní přístup všech složek bezpečnostního systému, efektivní využití civilních i vojenských schopností v národním i mezinárodním měřítku, bude hrát stále významnější roli při prevenci, potlačování a eliminaci identifikovaných hrozeb. [25]

2.3.1 Schopnosti ozbrojených sil

Schopnosti ozbrojených sil budou i nadále vyjadřovat jejich kvalitu i použitelnost. Mají umožnit efektivně eliminovat bezpečnostní hrozby a rizika v budoucích krizových situacích a válečných konfliktech při kolektivní i individuální obraně. Schopnosti ozbrojených sil ČR jsou a budou tvořeny připravenými osobami začleněnými v odpovídající organizační struktuře, kvalitou výzbroje a výstroje a úrovní všestranného zabezpečení. Z hlediska hlavního předurčení ozbrojených sil, to je k vedení bojových operací, budou mít i nadále prioritu operační schopnosti. Schopnosti ozbrojených sil budou

i nadále vyjadřovat co ozbrojené síly s prostředky, kterými disponují, mají umět, znát a mají být schopny realizovat v přípravě k nasazení v rámci operace a v jejím průběhu, ale i po skončení ozbrojených akcí.

Včasná dostupnost sil je nezbytná za účelem nastolení a udržení dostatečné a účinné vojenské přítomnosti ve stanovené době a na správném místě, včetně schopnosti vytvářet síly za pomoci vhodné a stupňovité pohotovosti/připravenosti, aby bylo možné plnit požadavky vyplývající ze změn v bezpečnostním (operačním) prostředí a aby byla zajištěna rotace sil zasazených do operace.

Pro ozbrojené síly ČR to znamená:

- Mít v míru počty osob a techniky nezbytné k plnění spojeneckých závazků, tj. včasnou dosažitelnost sil a prostředků potřebných pro plnění úkolů v operacích.
- Mít odpovídající organizační strukturu v závislosti na zdrojových kapacitách, tedy udržovat odpovídající připravenost určených sil k nasazení.
- Disponovat funkčním systémem postupného rozvinutí ozbrojených sil pro případ narůstání ohrožení bezpečnosti státu, včetně zajištění připravenosti potřebných zásob materiálu pro neočekávané nasazení.
- Být připraveny k efektivnímu využití výrazného nárůstu zdrojů pro potřebu ozbrojených sil (u osob na dvou až osmi násobek mírového stavu i více a u finančních zdrojů čtvrtinu až třetinu HDP i více) při nárůstu nebezpečí a ohrožení státu. [1]

2.4 Bezpečnostní zájmy ČR

ČR rozlišuje své bezpečnostní zájmy (dále jen zájmy) podle stupně důležitosti. V Bezpečnostní strategii jsou zájmy rozděleny do tří kategorií: životní, strategické a další významné.

2.4.1 Životní zájmy

Životním zájmem je zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Ochrana životních zájmů státu a jeho občanů je základní povinností vlády. Pro jejich zajištění a obranu je ČR připravena využít všech legitimních přístupů a použít všechny dostupné prostředky.

2.4.2 Strategické zájmy

Naplňování strategických zájmů napomáhá ochraně životních zájmů. Zároveň slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR. K jejich prosazování jsou voleny přístupy a prostředky přiměřené situaci. „Strategické zájmy ČR jsou zejména:

- bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru,
- posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby,
- prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků,
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN,
- při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností,
- naplňování strategického partnerství mezi NATO a EU, včetně posilování jejich spolupráce,
- rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, demokratizace a posilování vzájemné důvěry a bezpečnosti,
- udržení funkčního a transparentního režimu kontroly konvenčního zbrojení v Evropě,
- podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu,
- podpora a rozvoj regionální spolupráce,
- podpora mezinárodní stability prostřednictvím spolupráce s partnerskými zeměmi,
- zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR a adekvátní úrovně,
- strategických rezerv,
- zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva,
- zajištění ekonomické bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky,
- prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb ovlivňujících bezpečnost ČR a jejich spojenců“. [7]

3 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY JEJICH DOPADY

Při hodnocení významu a významnosti bezpečnostních hrozeb plynoucích ze stávajícího a budoucího bezpečnostního prostředí je nutné mít vždy na zřeteli konkrétní nástroje, které stát má k dispozici pro jejich zvládnutí. Je nutné posuzovat vhodnost konkrétního nástroje pro minimalizaci rizika určité hrozby. Jestliže jedním z nástrojů státu je budování jeho bezpečnosti za účelem udržení nebo zvyšování, jsou ozbrojené síly, neznamená to, že se jedná o nástroj vhodný k minimalizaci rizika všech nebo většiny bezpečnostních hrozeb. Většina současných a pravděpodobně i budoucích bezpečnostních hrozeb má nevojenský charakter a spadá především do kompetence jiných součástí bezpečnostního systému státu a státních institucí jako je policie, zpravodajské služby, diplomacie a justice. U některých faktorů a jevů je jejich označení za bezpečnostní hrozbu dokonce diskutabilní. Příkladem může být imigrace, která sama o sobě je spíše výzvou a v případě jejího zvládnutí v důsledku vhodné integrační politiky, resp. při minimalizaci doprovodných negativních jevů, je naopak imigrace významným prvkem posilujícím bezpečnost státu a tím se zvyšuje počet ekonomicky aktivního obyvatelstva, rozšiřuje se rekrutační základna pro ozbrojené síly. [10]

V odstavcích níže jsou popsány bezpečnostní hrozby, které považuji za nejvíce rizikové a s největším dopadem pro občany nejenom naší zemi, ale i pro naše spojence. Těmito riziky může být narušena celistvost státu, ekonomiku, politiku, životní prostředí a další jiné.

3.1 Terorismus

Hrozba terorismu jako metody násilného prosazování politických cílů je trvale vysoká. Charakteristickým rysem je existence nadnárodních sítí volně propojených skupin nebo i jednotlivců, které i bez jednotného velení sdílejí ideologii, cíle a plány k jejich naplnění, zdroje a informace. Jsou schopny přímo ohrozit lidské životy, zdraví a životní prostředí, ale také kritickou infrastrukturu. Celoevropsky významným a narůstajícím bezpečnostním rizikem je fenomén tzv. zahraničních bojovníků.

3.2 Kybernetické útoky

Kybernetický prostor je velmi specifický neexistencí geografických hranic a relativizací vzdálenosti mezi zdroji hrozeb a potenciálním cílem. Díky své asymetričnosti pak umožňuje státním i nestátním aktérům poškodit strategické a významné zájmy ČR

bez využití konvenčních prostředků. Neustále se zvyšuje počet a sofistikovanost kybernetických útoků proti veřejné a soukromé sféře. Tyto útoky mohou způsobit selhání zejména komunikačních, energetických a dopravních sítí či dopravních procesů, průmyslových nebo finančních systémů, mající za následek významné hmotné škody. Závislost ozbrojených sil státu na informačních a komunikačních systémech může mít vliv na obranyschopnost státu. S kybernetickými útoky zároveň úzce souvisí problematika politické a ekonomické špionáže.

3.3 Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů

Někteří státní i nestátní aktéři usilují otevřeně či skrytě o získání zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Šíření těchto prostředků může mít závažné důsledky pro bezpečnost v euroatlantickém prostoru. Specifickou hrozbu pak představuje možné použití balistických řízených střel a řízených střel s plochou dráhou letu nesoucích konvenční nebo nekonvenční nálož. Schopnost těchto prostředků zasáhnout z velké vzdálenosti území ČR nebo jejích spojenců klade vysoké nároky na aktivní i pasivní protipatření.

3.4 Negativní aspekty mezinárodní migrace

Zvyšuje se počet lokálních ozbrojených konfliktů, což vyvolává zvýšení míry nelegální migrace, která je následně zdrojem či katalyzátorem řady bezpečnostních problémů. Nicméně i nedostatečná integrace zcela legálních migrantů může být zdrojem sociálního napětí. Tato skutečnost pak může vést i k nežádoucí radikalizaci členů těchto přistěhovaleckých komunit.

3.5 Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických i mezinárodně právních závazků v oblasti bezpečnosti

Některé státy usilují o revizi stávajícího mezinárodního uspořádání a jsou připraveny k dosažení svých mocenských cílů použít metod hybridního válčení, kombinujících konvenční i nekonvenční vojenské prostředky s nevojenskými nástroji (propaganda využívající tradiční i nová média, zpravodajské dezinformační akce, kybernetické útoky, politický a ekonomický nátlak, vysílání neoznačených příslušníků ozbrojených sil). Tyto země posilují svůj vojenský potenciál a snaží se budovat si exkluzivní sféry vlivu prostřednictvím destabilizace sousedních zemí a využívání místních konfliktů a sporů.

3.6 Nestabilita a mezinárodní konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí

Nevyřešené konflikty se všemi svými negativními důsledky mohou mít přímý i nepřímý vliv na bezpečnost ČR. Spory etnického, teritoriálního nebo politického a ekonomického charakteru mají potenciál vyústit do ozbrojených konfliktů. Bezpečnost ČR může ohrozit také terorismus, kybernetické útoky, negativní dopady mezinárodní migrace, extremismus, organizovaný zločin či přerušení dodávek strategických surovin a energií.

3.7 Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury

Kritická infrastruktura představuje klíčový systém prvků, jejichž narušení nebo nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva nebo ekonomiku státu. S ohledem na vysoký stupeň vzájemného propojení jednotlivých odvětví je kritická infrastruktura ohrožena komplexně, a to přírodními, technologickými a asymetrickými hrozbami. Zejména funkčnost energetické infrastruktury je ohrožována jak politickými tlaky, tak hrozbami s kriminální podstatou. Příkladem těchto ohrožení jsou politicky motivované manipulace s dodávkami strategických surovin, vstup cizího kapitálu s potenciálně rizikovým původem a cíli do kritické infrastruktury ČR, sabotáže, kybernetické útoky či hospodářská kriminalita.

3.8 Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí

Existence sociálně vyloučených lokalit a sociálních skupin se spolupodílí na vytváření kriminogenního prostředí, která vyvolává interetnické a sociální napětí a následně využívají nejrůznější extremistické skupiny. Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým. Zejména v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností se můžeme setkat s pojmem extremistická trestná činnost nebo trestná činnost s extremistickým podtextem.

3.9 Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita

Širší rozměr získává v současném bezpečnostním prostředí organizovaný zločin, který prostřednictvím obchodních i osobních vztahů překračuje hranice států. Narůstá schopnost

kriminálních sítí narušovat instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů. Často se tak děje prostřednictvím korupce. Organizovaný zločin společně s korupčními praktikami může nabýt podoby vlivových, klientelistických, nebo korupčních sítí a vést k podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování veřejných institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek a destabilizace státu. Nejasná hranice mezi politickou a kriminální motivací živenou korupcí navíc často vede k propojování struktur organizovaného zločinu s teroristickými sítěmi.

3.10 Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události

Důsledkem extrémních projevů počasí jsou pohromy přírodního a antropogenního původu, které mohou mít kromě ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel, jejich majetku a životního prostředí dopad také na ekonomiku země, zásobování surovinami, vodou či poškození kritické infrastruktury. Šíření infekčních nemocí s pandemickým potenciálem zvyšuje zranitelnost populace a klade větší nároky na ochranu veřejného zdraví a zajištění poskytování zdravotní péče.

3.11 Přerušování dodávek strategických surovin a energie

V rychle se měnícím globálním světě získávají otázky zajištění energetické a surovinové bezpečnosti stále větší význam. Soutěžení o přístup ke zdrojům strategických, zejména energetických surovin, se stává nedílnou součástí mezinárodních vztahů. Prioritou je vytvářet předpoklady pro nepřerušované diverzifikované dodávky strategických surovin a v domácím prostředí pak předpoklady pro stabilní dodávky elektrické energie a pro tvorbu strategických rezerv státu. Rostoucí důležitost má i oblast potravinové bezpečnosti a zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody. [8]

4 VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ČR

Při uvažování o vhodných nástrojích zajišťování bezpečnosti občanů nelze oddělovat lokální, regionální a globální kontext. V této souvislosti je pro Českou republiku zvláště podstatné zaměřit se na rizika a dopady závažné a organizované trestné činnosti. Za zásadní lze považovat také problematiku ochrany kritické infrastruktury nebo schopnost bezpečnostního systému zvládat krizové situace velkého rozsahu, živelní pohromy či průmyslové havárie. Mezi rizikové faktory lze zařadit i možný souběh přírodních a člověkem způsobených havárií s plošným dopadem na obyvatelstvo.

V současné době se ČR nachází na prahu nového období a vyvstává potřeba identifikace dalšího směřování bezpečnostního výzkumu jak v kontextu dalšího programového období EU, tak i v kontextu národním. [31]

4.1 Bezpečnost občanů

Bezpečnost občanů zahrnující terorismus, organizovanou kriminalitu, další formy závažné kriminality ohrožující bezpečnost státu a jejich potírání, ochranu obyvatelstva, bezpečnost měst a obcí v případě živelných pohrom a provozních havárií včetně bezpečnosti podzemních objektů, ochranu občanů proti kriminalitě, protispolečenskému jednání a socio-patologickým jevům, kybernetickou kriminalitu a on-line vyšetřování, nešíření zbraní hromadného ničení a malých střelných zbraní, technologie a metody detekce chemických, biologických a radiologických látek, jaderných materiálů a výbušnin, socio-ekonomickou a etickou oblast bezpečnosti, detekci anomálií v dopravě a tocích cestujících a environmentální bezpečnost. [37]

4.1.1 Ochrana obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva patří mezi prioritní oblasti bezpečnosti ČR a zahrnuje soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů státní správy a samosprávy a dalších zainteresovaných organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací způsobených antropogenními hrozbami (průmyslové, radiační a ekologické havárie, požáry, velké migrace obyvatelstva, mezinárodní ozbrojené konflikty, použití a zneužití zbraní hromadného ničení, velké sociální konflikty apod.) nebo přírodními hrozbami (živelní pohromy - povodně, vichřice, sesuvy půdy, lesní požáry apod.) na regiony, města, obce, zdraví a životy lidí, jejich majetky a životní podmínky. Tyto pohromy mohou mít kromě

ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel a jejich majetku a životního prostředí dopad na ekonomiku země, zásobování energií, surovinami, pitnou vodou, či mohou způsobit poškození kritické infrastruktury, narušení počítačových sítí, přenosu dat a informací. Uvedené mimořádné události a krizové situace mohou být vzájemně závislé a synergické. Objem zjištěné trestné činnosti v ČR setrvale klesá, nicméně celá oblast vyžaduje trvalé úsilí.

Cíl: cílem je zabezpečení odpovídající úrovně ochrany obyvatelstva evropského standardu, eliminace možností vzniku přírodních a antropogenních pohrom a minimalizace dopadů mimořádných událostí a krizových situací na regiony, města, obce, zdraví a životy lidí, jejich majetky a životní podmínky. To zahrnuje rozvoj a zdokonalování technických, organizačních, řídicích, plánovacích, kontrolních, legislativních, metodických a dalších postupů a opatření v oblasti ochrany obyvatelstva.

4.1.2 Kriminalita, extremismus a terorismus

Kriminální scéna prochází permanentním procesem adaptace na nové sociální a technologické impulsy. Kriminalita díky volnému pohybu osob v EU i díky celkové globalizaci nabyla výrazně transnacionální rozměr. Lze se i důvodně domnívat, že objem celkové trestné činnosti je podstatně vyšší než zjištěný. Veřejnost řadu případů neoznamuje a mnoho případů latentní kriminality (např. kriminalita proti duševnímu vlastnictví, korupce) je obecně tolerováno. Organizované zločinecké skupiny, extremisté a teroristé patří k nejprogressivnějším uživatelům moderních informačních a komunikačních technologií. V této oblasti lze mj. očekávat nárůst kybernetických útoků ze strany mezinárodních organizovaných skupin a vzrůst rizik spojených se zneužíváním osobních údajů, záznamů a digitální identity uživatelů, či s jejich vývozem za hranice ČR. V rámci potírání kriminality je důležité trvale analyzovat a precizovat zákonná pravidla kriminalitě předcházející či ji potírající. Oběti trestné činnosti se v určitých ohledech těší menšímu rozsahu práv, než osoby obviněné či odsouzené.

Cíl: cílem této oblasti je vybudovat v rámci komplexního bezpečnostního systému takovou politiku s odpovídajícími nástroji, která bude schopna v maximální možné míře potlačovat všechny formy závažné trestné činnosti. To vyžaduje vyvážený systém prevence a represe a současně sledování vývojových trendů kriminality, extremismu a terorismu (včetně využití nových technologií či zneužití digitálních informací přímo kriminálníky, adaptace

kriminální sféry na nové demografické podmínky, mapování míry nehlášené kriminality a korupce apod.) a nástrojů pro odhalování a potírání těchto negativních jevů. [34]

Nutné je také rozvíjet a zdokonalovat metodiky a postupy směřující ke zvyšování úrovně procesního řízení při mimořádných a krizových situacích; zvyšování úrovně bezpečnosti měst a obcí, mechanismů a civilního nouzového plánování v rámci bezpečnosti státu, regionu, obce, podniku, objektu, organizace apod. v dynamicky proměnném okolí s cílem systematického zajišťování stability (předcházení krizím) a vytváření podmínek pro další rozvoj. [31]

Dalším cílem je vytvoření systému pro trvalé zlepšování schopnosti rozpoznávat a čelit novým formám kybernetické kriminality a zneužívání informací. [35]

4.2 Bezpečnost zdrojů a kritických infrastruktur

Bezpečnost kritických infrastruktur zahrnující energetiku, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství, zdravotní péči, dopravu, komunikační a informační systémy, bankovní a finanční sektor, nouzové služby, veřejnou správu, výzkumné organizace, chemický, jaderný a báňský průmysl, specifické průmyslové záležitosti a spojení mezi různými infrastrukturami.

4.2.1 Ochrana kritické infrastruktury

Zajištění funkčnosti kritických infrastruktur spočívá na všech třech faktorech, kterými jsou ochrana, odolnost a obnova funkce kritické infrastruktury po přerušení její funkce. Jedná se v podstatě o tři bezpečnostní bariéry, které brání rozvinutí nežádoucích stavů do krizových situací z pohledu těch, kterým kritická infrastruktura slouží. Smyslem ochrany je snížení zranitelnosti působením vnějších vlivů, jedná se o ochranu proti účinkům přírodních pohrom a úmyslných antropogenních činů. Smyslem zvyšování odolnosti je zajištění robustnosti systémů kritické infrastruktury proti výskytu přírodních, technologických a antropogenních hrozeb a to včetně chyb obsluhy.

Oblasti kritické infrastruktury zahrnuje:

- energetiku,
- vodní hospodářství,
- potravinářství a zemědělství,
- zdravotní péči,

- dopravu a logistiku,
- komunikační a informační systémy,
- bankovní a finanční sektor,
- nouzové služby,
- veřejnou správu.

Zajištění obnovy kritické infrastruktury spočívá v úsilí o minimalizaci doby obnovy tak, aby se s ohledem na dopady přerušení funkce kritické infrastruktury zabránilo rozvoji krizové situace. Současně je třeba, aby při obnově bylo využito rozboru vzniklé situace k navržení preventivních opatření pro zmírnění dopadů při případném opakování pohromy.

Cíl: Zajištění funkčnosti kritické infrastruktury s cílem zamezit rozvinutí nežádoucích stavů vzniklých v důsledku vnějších vlivů, zahrnujících přírodní pohromy a úmyslné antropogenní činy, do kritických situací. [34]

Zvyšování odolnosti kritické infrastruktury a rozvíjení metodiky a aplikačních postupů rizikových analýz (stanovení relevantních hrozeb, analýza a kvantifikace rizik), metodik a aplikačních postupů navrhování a výběru preventivních opatření (včetně analýzy nákladů a užitků) k odvrácení hrozeb pro jednotlivé druhy kritické infrastruktury, ke zvyšování ochrany a odolnosti kritické infrastruktury. Metody a nástroje pro modelování (simulace) rizik, zranitelnosti a scénářů dopadů.

Dalším cílem je zajistit Informační podporu pro detekci možných nepříznivých rizik, které ovlivňují funkci kritické infrastruktury a také zajistit informační podporu subjektů krizového řízení pro detekci možných nepříznivých ovlivňování funkce kritické infrastruktury v důsledku vzájemných závislostí systémů. Vývoj systémů predikce a včasného varování včetně rozvoje využití Geografických informačních systémů v oblasti kritické infrastruktury. [31]

4.3 Krizové řízení a bezpečnostní politika

Oblast zahrnuje formování a implementaci bezpečnostní politiky, rozvoj bezpečnostního systému, včasné varování, komunikaci s veřejností, připravenost, prevenci, reakci a obnovu, civilně vojenskou spolupráci a civilní nouzové plánování, moderní metody zásahového tréninku a také problematiku vnějšího krizového řízení NATO a EU.

Bezpečnostní politika státu vychází z principu nedělitelnosti bezpečnosti. Základním východiskem pro zajištění bezpečnosti ČR je členství v NATO a EU a plnění spojeneckých

závazků, které ze členství v obou organizacích vyplývají. Prioritně se jedná o aktivní účast v systému kolektivní obrany NATO, zapojení do Společné bezpečnostní a obranné politiky EU a rozvoj schopností EU pro zvládnání krizí. Úroveň a efektivnost bezpečnostní politiky ČR zásadně určuje úroveň bezpečnostního systému, který musí reagovat na dynamický vývoj, změny a trendy v oblasti bezpečnosti, společenského a ekonomického vývoje. ČR má plně integrovaný, funkčně i zdrojově provázaný bezpečnostní systém, který je schopen efektivně působit v krizových situacích a stavech a při mimořádných událostech. Klíčovou roli má v tomto směru Integrovaný záchranný systém ČR a jeho složky.

Cíl: Klíčové cíle a úkoly bezpečnostní politiky jsou zároveň integrální součástí dlouhodobých rozvojových strategií rozvoje na úrovni státu a krajů.

Cílem je zdokonalit mechanismus pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky, vycházející z jasně definované struktury, úlohy a místa strategických řídicích a hodnotících dokumentů v oblasti bezpečnosti, které je nutno pravidelně aktualizovat v závislosti na vývoji bezpečnostního prostředí a v závislosti na strategických prioritách bezpečnostní politiky NATO a EU. Prioritou bezpečnostní politiky je zajištění připravenosti a akceschopnosti celého bezpečnostního systému ČR (zejména IZS a AČR) za krizových situací a krizových stavů a to jak samostatně, tak i v součinnosti se spojenci v NATO a EU, a dále při řešení mimořádných událostí, přírodních a antropogenních krizových situací. Bezpečnostní systém tak musí být připraven reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a na vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je potřeba ho vnímat jako otevřený a dynamicky se vyvíjející systém.

4.4 Obrana, obranyschopnost a nasazení ozbrojených sil

Cílem rezortu Ministerstva obrany je disponovat do roku 2020 souborem sil, který bude garantovat naplnění politicko-vojenských ambicí ČR a účinné prosazení bezpečnostních zájmů státu v souladu s právním řádem ČR. Tyto schopnosti budou náležitým způsobem rozvíjeny v následující dekádě. Do rozvoje schopností budou důsledně promítnuty koncepční záměry výstavby ozbrojených sil z Bílé knihy o obraně a závazky, které ČR převzala v rámci obranného plánování NATO a EU. Rozvoj schopností ozbrojených sil včetně systému jejich komplexního zabezpečení závisí na zvládnuté úrovni strategie a vojenského umění velitelským sborem, stavu a připravenosti vojenského personálu, vybaveností jednotek moderní výzbrojí a kvalitním logistickým zabezpečením. Bojové

síly, síly bojové podpory a bojového zabezpečení budou schopny plnit úkoly v operacích od nízké po vysokou intenzitu, budou připraveny působit v prostoru nasazení koordinovaně s civilními aktéry vládního i nevládního charakteru.

Schopností, které ČR deklaruje jako svou specializaci v rámci NATO a EU, případně sdílené schopnosti s některým z členských států NATO nebo EU.

Cíl: Zajistit rozvoj schopností ozbrojených sil ČR v klíčových oblastech, které jsou nezbytné k zajištění obrany země a k dosažení deklarovaných politicko-vojenských ambicí České republiky a naplnění rolí a funkcí ozbrojených sil ČR. [34]

4.5 Migrace obyvatel

Nerovnoměrný demografický vývoj představuje základní sociální problém budoucnosti, který bude zasahovat do mezinárodních vztahů. Nadále bude pokračovat trend výrazného nárůstu populační křivky v nejméně rozvinutých oblastech světa a současný pokles porodnosti a stárnutí populace v EU a Rusku. Související jevy jako jsou nízká životní úroveň, nekontrolovaná urbanizace, nedostatek životního prostoru, omezené potravinové zdroje a nedostatek vody nebo probíhající ozbrojený konflikt, budou vyvolávat tlak na rozsáhlé migrační vlny směřující i do vyspělých států. Krátkodobé, ale rozsáhlé přesuny obyvatel budou vyvolávány také v důsledku lokálních konfliktů a předpokládaného nárůstu počtu přírodních katastrof či pandemií. Kromě imigrace směřující do Evropy může náhlá migrační vlna destabilizovat státy a regiony sousedící s krizovou oblastí a mohou generovat požadavky na zdroje a řešení situace mezinárodním společenstvím.

Kontrolovaná migrace může pro příslušný stát znamenat pozitivní (hospodářský, sociální a kulturní) přínos. Naopak v případě nekontrolovaného, masového a ilegálního přemísťování obyvatel povede k nárůstu kriminality a organizovaného zločinu a potenciálně k dalším sociálním, politickým a ekonomickým problémům v tranzitních i cílových zemích. Případný pohyb skutečně masových migračních vln představuje bezprostřední bezpečnostní riziko s vysokým destabilizačním potenciálem ohrožujícím především státy sousedící se zdrojovou oblastí migrace. Minimalizace negativních jevů migrace klade vysoké nároky na finanční a personální kapacity a efektivní spolupráci a koordinaci opatření s ostatními zúčastněnými aktéry

Cíl: Cílem je kontrolovatelná migrace, aby nedocházelo k masovému a ilegálnímu přemísťování obyvatel bez vědomí příslušných úřadů. [1]

5 SOUČASNÝ STAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ ČR

V současném bezpečnostním prostředí je nutné aktivně působit ozbrojenými silami v operacích mimo ČR, respektive mimo území členských zemí NATO a EU. Udržování stability a bezpečnosti v zájmových oblastech se realizuje prostřednictvím operací vedených NATO a EU, případně koaličních operací, které představují optimální způsob, jak minimalizovat dopady hrozeb na bezpečnostní zájmy ČR a jejích spojenců. Aktivní účast při vedení těchto operací představuje v současném bezpečnostním prostředí hlavní způsob zajištění bezpečnostních zájmů ČR. Ozbrojené síly se proto budou prioritně na tyto operace připravovat a aktivně v nich působit. Efektivita nasazení ozbrojených sil je podmíněna rychlostí reakce na vznik a průběh krizové situace a uplatněním komplexního přístupu, který v sobě zahrnuje koordinované působení vojenských a nevojenských aktérů, a to jak ve fázi plánování, tak i v průběhu operace.

Základním východiskem obrany ČR před současnými i budoucími hrozbami je aktivní účast v kolektivním systému obrany NATO opírajícím se o silnou transatlantickou vazbu. ČR usiluje o posilování principu kolektivní obrany sdílených bezpečnostních zájmů členských zemí NATO v celém jeho operačním prostoru. [4]

Mezi hlavní bezpečnostní zájmy NATO můžeme považovat ochranu svobody a bezpečnosti všech členů aliance a to politickými i vojenskými prostředky. Aliance pracuje na vytváření mírového prostředí a zachování demokracie. Principem aliance je vzájemná spolupráce mezi členskými státy, aby se členské státy nemuseli spolehnout sami na sebe při řešení bezpečnostních úkolů.[36]

5.1 Multilaterální spolupráce

Principiálním zájmem ČR je podpora efektivního fungování a akceschopnosti mezinárodních organizací, jež svým dílem přispívají k takovému mezinárodnímu řádu, který respektuje oprávněné zájmy všech svých členů.

ČR politicky ovlivňuje činnost těchto organizací, aby jejich rozhodnutí co nejvíce reflektovala české a širší evropské zájmy. [4]

5.1.1 ČR v Organizaci spojených národů

Česká republika jako nový samostatný stát navázala svým působením na předchozí dlouholetou činnost Československé republiky, která patřila již od 24. 10. 1945

k 51 zakládajícím státům OSN. Na obnoveném 47. zasedání Valného shromáždění dne 19. 1. 1993 byla Česká republika přijata za řádného člena OSN. Jednomyslné přijetí České republiky bylo vyjádřením velké důvěry a podpory novému státu. [25]

ČR považuje OSN za páteř systému mezinárodních vztahů a mezinárodního práva. ČR si je vědoma, že stabilita a prosperita v globálním i regionálním měřítku je nemyslitelná bez zájmu o funkční kolektivní bezpečnost, mírovou spolupráci a i úsilí o udržitelný rozvoj a respektování lidských práv. ČR bude podporovat posílení akceschopnosti OSN v oblasti odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení, potírání terorismu, prevence konfliktů a post-konfliktní obnovy, řešení krizí prostřednictvím diplomatického úsilí a bude se aktivně účastnit mírových operací OSN.

Cíle: ČR využije všech dostupných nástrojů k prosazování svých cílů a zájmů v rámci OSN i v širších souvislostech. Zároveň bude své cíle prosazovat aktivní účastí na přípravě rezolucí a dalších dokumentů v rámci skupin obdobně smýšlejících zemí. [5]

5.1.2 ČR v Evropské unii

Dne 1. května 2004 ČR završila svůj dlouholetý proces tvorby užších vztahů s evropskými společenstvími a stala se novou členskou zemí EU. Se vstupem do EU přijala ČR nejen možnost, ale také závazek podílet se na Společné zahraniční a bezpečnostní police EU a krizovém řízení, které patří mezi její součásti. [25]

Silná a jednotná EU umožňuje využívat příležitostí globalizace a chránit před jejími negativními důsledky, jimž je ČR, stejně jako další členské státy, přímo a bezprostředně vystavena. Spoluzodpovědnost jde ruku v ruce se sounáležitostí. ČR požaduje v některých otázkách po EU solidaritu a současně je připravena v jiných otázkách solidaritu projevit.

ČR si je vědoma, že Lisabonská smlouva svými institucionálními změnami vytvořila sofistikovanější prostředí pro rozhodování v EU. To otevírá nové možnosti, ale zároveň klade na ČR mnohem větší nároky při prosazování jejích zájmů.

Cíle: Cílem ČR je aktivní a čitelnou evropskou politikou výrazně ovlivňovat rozhodovací proces při vědomí vlastních klíčových zájmů a priorit. Nutnou podmínkou je efektivní fungování všech složek státní správy, které se podílejí na tvorbě a prosazování národních pozic a na provádění unijních politik. Fungování ČR v EU je detailně rozpracováno v Koncepci působení ČR v EU.

ČR bude prosazovat proaktivní a koncepční politiku s cílem posílit svůj vliv na rozhodování v orgánech EU. Bude dbát na dodržování rovnováhy mezi hlavními institucemi EU, posilování jejího globálního významu a všeobecného povědomí o ní ze strany vlastních občanů. [5]

5.1.3 ČR v NATO

Vstupem do NATO dne 12. 3. 1999 se ČR pevně začlenila do euroatlantického společenství demokratických zemí a stala se plnohodnotným členem aliance. NATO má klíčové postavení v evropské bezpečnostní architektuře. Pro naši zemi, která svou rozlohou a počtem obyvatelstva patří do skupiny malých států, je začlenění do mezinárodních uskupení předpokladem dalšího stabilního rozvoje. [25]

V bezpečnostní oblasti se zahraniční politika ČR soustředí na prevenci a řešení hrozeb vojenského i nevojenského charakteru prostřednictvím svého členství v mezinárodních organizacích. Základním pilířem bezpečnosti ČR i ztělesněním transatlantické vazby zůstává NATO.

ČR bude aktivně podporovat politiku otevřených dveří NATO a spolupracovat se všemi státy, které usilují o členství v NATO, a podle zájmu a možností s nimi bude sdílet své zkušenosti z přístupu a působení v NATO.

Cíle: ČR se bude aktivně angažovat v boji proti terorismu, včetně úsilí o eliminaci jeho zázemí. Zasadí se o co nejširší pojetí protiteroristické kampaně s důrazem na mezinárodní spolupráci dlouhodobě zaměřenou také na boj proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, nelegálnímu obchodu s drogami, zbraněmi a lidmi, korupci a proti všem formám financování terorismu.

ČR naváže na svou účast v protiteroristických aktivitách vyvíjených na půdě OSN, EU, NATO, Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen „OBSE“), Rady Evropy, Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“) a dalších organizací. Bude nadále posilovat roli mezinárodních smluv v této oblasti, na půdě OSN bude podporovat přijetí Všeobecné úmluvy o boji proti mezinárodnímu terorismu.

5.1.4 ČR v ostatních mezinárodních organizacích

OBSE: ČR podpoří takové změny v práci OBSE, které posílí její účinnost a bude se i nadále finančně a personálně podílet na jejích regionálních aktivitách. ČR bude aktivní v debatě o evropské bezpečnosti a rozvoji aktivit OBSE ve všech třech dimenzích,

s důrazem na dimenzi lidskou, demokratické instituce a vládu práva. ČR bude usilovat o zachování role OBSE v oblasti zvládnání krizí, zvláště prevence konfliktů a post-konfliktní rehabilitace, budování demokratických institucí, volebního pozorovatelství a monitorovacích misí. ČR bude též podporovat oživení jednání o konvenčních ozbrojených silách.

OECD: ČR prohloubí spolupráci s OECD a bude využívat jejich výstupů, zaměřených zejména na zvládnutí důsledků hospodářské krize a na ekonomické reformy. Mezi klíčové priority spolupráce budou náležet stabilizace veřejných financí a jejich dlouhodobá udržitelnost, podpora inovační aktivity, rozvoj vzdělanosti a ekonomická adaptace na klimatické změny. ČR bude podporovat užší spolupráci OECD s nejvýznamnějšími nečlenskými ekonomikami.

Rada Evropy: ČR se bude i nadále zapojovat do smluvního systému Rady Evropy. ČR bude aktivně působit v Radě Evropy při rozvíjení a posilování pluralitní demokracie, právního státu, boje proti terorismu a korupci, ochrany lidských práv (včetně boje proti trestu smrti), práv menšin a prosazování rovnosti mužů a žen.

Ostatní mezinárodní organizace: V rámci úsilí o další liberalizaci světového obchodu, zachování a prohlubování mezinárodního systému obchodu založeného na předvídatelnosti, transparentnosti a pevných pravidlech, bude ČR spolupracovat se Světovou obchodní organizací (dále jen „WTO“). Své zájmy bude ČR prosazovat zejména v rámci společné obchodní politiky EU.

ČR bude aktivní v Mezinárodním měnovém fondu (dále jen „MMF“), který považuje za důležitý nástroj k zajištění globální finanční stability, v Mezinárodní bance pro obnovu a rozvoj a dalších organizacích Skupiny Světové banky (dále jen „SB“). ČR se bude podílet na diskusi o reformách těchto institucí tak, aby MMF i SB lépe reflektovaly vzrůstající ekonomickou sílu některých rozvojových zemí.

ČR bude aktivně pracovat ve všech mezinárodních organizacích, jichž je členem, splní závazky spojené s tímto členstvím a rovněž závazky vyplývající z platných mnohostranných mezinárodních smluv. I nadále se bude ČR účastnit dalších forem mezinárodní spolupráce, jako jsou regionální kooperační platformy apod. [5]

6 SCÉNÁŘE BUDOUCÍHO VÝVOJE

„Psaní scénářů je intuitivní proces, který začíná analýzou stávající situace a končí popisem budoucího stavu. Skupina nezávislých odborníků nebo vývojový tým se následně pokusí sestavit logický popis toho, co by se mělo odehrát v budoucnosti, přičemž jsou podrobně zkoumány detaily všech alternativních událostí. Metoda je využitelná i při realizaci projektů.

V praxi nejde o nic jiného, než je vytvoření plánů celého řešení a definování tzv. krizových scénářů k jednotlivým etapám. Výsledkem bývá komplexní řešení pro nenadálé situace a návrh jejich řešení. Veřejný sektor této metody využívá zejména v krizovém managementu. [11]

6.1 Metodologie psaní scénářů

Scénáře budoucnosti jsou jednou z nejčastějších metod používaných v prognostice. Představuje vlastně vyprávění a příběhy o možné budoucnosti. Jejich cílem není přesná definice budoucího vývoje (tedy přesné stanovení toho, „co se stane“), ale uspořádání mnoha různých tvrzení o budoucnosti do fiktivních příběhů, které mohou za určitých podmínek skutečně nastat. Účel scénářů jsou zpravidla založeny na dalších prognostických metodách (Delphi metodě, analýze časových řad, modelování atd.), které doplňují a syntetizují. [38]

Psaní scénářů vychází z předpokladu, že budoucnost není možné přesně předpovědět, a že tedy nejlepší strategií je pracovat a počítat s několika odlišnými budoucnostmi. Proto je zpravidla psáno scénářů několik. Jednotlivé scénáře se pak od sebe navzájem zásadně odlišují a dohromady vytvářejí „mapu možných budoucností“. Psaní scénářů budoucnosti se nejlépe osvědčuje v případě, kdy existuje potřeba pracovat s mnoha faktory najednou a v situaci vysoké nejistoty ohledně budoucnosti: „Cokoli, co pomůže učinit rozhodnutí uprostřed nejistoty, je cenné. Z tohoto důvodu se scénáře staly velmi populární a jsou využívány nejen ve veřejném, ale také v soukromém sektoru.

Existují různá vymezení scénářů, stejně jako existuje mnoho účelů jejich využití. Většina definic se však shoduje v tom, že hlavním účelem psaní scénářů je rozšířit schopnost úvah o budoucnosti a minimalizovat překvapení. Účelem tvorby scénářů je systematicky prozkoumávat, vytvářet a prověřovat možné a/nebo žádoucí stavy budoucnosti. Mají pomoci generovat dlouhodobé politiky, strategie a plány. S výjimkou prediktivních scénářů

(viz dále) není mírou kvality konkrétního scénáře to, zda se v budoucnosti skutečně realizuje. Mnoho scénářů je vytvářeno právě s cílem zabránit jejich uskutečnění. Kvalitní scénáře jsou takové, které jsou:

- hodnověrné a přesvědčivé,
- vnitřně konzistentní a logické,
- dostatečně zajímavé a inspirující s cílem ovlivnit rozhodování (užitečný základ pro strategie a vize),
- kreativní (neproduklují mechanicky současný stav do budoucnosti),
- stručné, ale propracované,
- zaměřené na určitý problém, ale obsahující vnější kontext (tj. zaměřenost i komplexnost),
- jasné a transparentní v předpokladech, na kterých stojí,
- odpovídají danému účelu (podněcování diskuse, tvorba strategií atd.).

6.2 Typy scénářů

Existuje mnoho různých typů scénářů. Scénáře lze dělit podle mnoha dimenzí:

- časového hlediska,
- obsahu,
- míry kvantifikace.

Velmi často se odlišují pouze dva typy scénářů: deskriptivní (též označované jako explorační) a normativní. Deskriptivní scénáře popisují trendy a možné budoucnosti na základě různých předpokladů, aniž by bylo zřejmé, zda jde o scénář pozitivní (optimistický) či negativní (pesimistický). Normativní scénáře oproti tomu vycházejí ze žádoucích stavů budoucnosti (anebo naopak stavů, kterým se chceme vyhnout) a snaží se vyvodit, co je potřeba učinit, aby (ne)došlo k jejich naplnění. [12]

PRAKTICKÁ ČÁST

7 CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem práce je demonstrovat pomocí tří scénářů budoucí vývoj země a to jak s negativním a neutrálním, tak i optimistickým výhledem.

Mezi dílčí cíle práce patří:

- analýza současného stavu v zájmových oblastech,
- posouzení vývoje mezinárodních vztahů s ohledem na bezpečnost ČR,
- popsání možných rizik ohrožujících ČR,
- dotazníkové šetření vnímání mezinárodních vztahů a bezpečnosti vybranou skupinou osob.

8 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Účelem analýzy je popsat možná rizika, která by nás mohla nejvíce ovlivnit v budoucnosti a jejich dopad na ČR a naše spojence. Zkoumanými oblastmi jsou bezpečnost a spolupráce ČR a našich spojenců, humanitní pomoc a ekonomické a politické dopady pro ČR a spojence. Tyto oblasti jsou důležité pro správné fungování státu a spolenectví mezi nimi.

Výsledkem analýzy současné situace jsou podklady k vytvoření scénářů budoucnosti.

8.1 Mezinárodní situace

Evropská unie uplatňuje hodnoty demokracie, rovnosti, spolupráce, tolerance, spravedlnosti a solidarity. Nemalou roli sehrává ekonomické a politické okolí, zejména vzhledem k přesouvání pravomocí do Bruselu a vzhledem to k posilování globálního vládnutí. Naše ekonomika by potřebovala dynamické, rostoucí ekonomické prostředí a kromě toho i politickou stabilitu v našem okolí, do kterého patří i Ukrajina a Rusko. Z dlouhodobých vnitřních důvodů destabilizovaná Ukrajina je přivedena tato země do zcela neřešitelné situace, v níž je pasivním hráčem. Vývoj na Ukrajině je dalším problémem naší země, jako bychom jich neměli sami dost. ČR je připravena účastnit se v rámci svých možností mírových operací a pozorovacích misí OSN. Svým dílem chce přispět k plnému využití potenciálu OSN a k posílení její autority. Bude usilovat o adekvátní zastoupení v orgánech OSN i v orgánech jejích organizací.

Další hrozbou, která je v současnosti, považována za největší hrozbu je migrační vlna s tím spojený terorismus. Již v roce 2014 členské státy EU přijímaly žádosti od imigrantů. Od roku 2015 již probíhá mezinárodní politická krize v EU, způsobená velkým počtem migrantů a to jak ekonomických imigrantů, tak uprchlíků. Nejvyšší příchod migrantů byl v září a říjnu 2015.

8.1.1 Současný stav konfliktu v Podněstří na Ukrajině

Mocenský vzestup Ruska, separatismus v postsovětských republikách a také energetická bezpečnost – to jsou tři z významných témat, která v poslední době dominují bezpečnostní agendě evropských členů NATO. Hledáme-li oblast, kde všechny tři tyto problémy splynuly v jeden celek, nabízí se logicky Ukrajina s aktuálními konflikty v Doněcké a Luhanské oblasti či anektovaný Krymský poloostrov. Dříve či později však narazíme také na tzv. zamrzlý konflikt v Podněstří, který s tím na Ukrajině sdílí mnoho společných

rysů. Navíc celou řadou analytiků byla vojenská angažovanost Kremlu na Ukrajině nezdědka vysvětlována právě snahou zajistit pozemní koridor do Podněstří a vyhovět tak snaze režimu v hlavním městě Podněstří Tiraspolu o připojení k Rusku.

Po násilných krvavých střetech mezi proruskými a proukrajinskými demonstranty v Oděse na začátku května 2014 obavy Kyjeva z možnosti rozšíření konfliktu k Podněstří vygradovaly do skutečných vojenských příprav. Přibližně od července 2014 začala Ukrajina s posilováním vojenské přítomnosti v regionu a rovněž s opevňováním 450 km dlouhé hranice s Podněstřím. Tato oblast je navíc obývána především ruskojazyčným obyvatelstvem, které masivně podporovali Stranu regionů bývalého proruského prezidenta Ukrajiny Viktora Janukovyče a to stabilitě v tomto regionu nepřispívá.

Největší dopady lze ovšem očekávat v ekonomice. Podle odhadů ze začátku roku 2014 měl klesnout hrubý domácí produkt (dále jen "HDP") o 11 %. Velká část ekonomických aktivit má pololegální podobu a v každém případě potřebuje snadno dostupný přístav v Oděse. Napětí na hranicích zasáhlo dokonce i etablované obchodní vztahy. Například poměrně moderní ocelářský komplex v Ribnici na Ukrajině, odvádějící druhou nejvyšší sumu na daních v zemi, závisí na surovinách z ukrajinských dolů, jejichž dodávky jsou v současné době značně nepředvídatelné. Přímé ekonomické dopady napětí s Ukrajinou už lze intenzivně pociťovat nyní. Ať už se jedná o 15% snížení a následné zmrazení platů ve veřejném sektoru do konce roku 2014 či o problémy s důchody vyplácenými z Ruska. Vláda v Tiraspolu přirozeně z obtíží viní Kišiněv a Kyjev, nicméně nevhodná struktura ekonomiky

(40 % práceschopného obyvatelstva zaměstnáno ve veřejné sféře), rozsáhlá korupce, velké množství důchodců atd. patrně hrají mnohem větší roli.

I přes rostoucí pocit vzájemného ohrožení, ale není příliš reálné očekávat přímou agresi kterékoliv z obou stran. Ukrajina je jednoznačně vázána na východě a v Podněstří si nemůže dovolit si znepřátelit jediného souseda, přes kterého mu proudí zboží, plyn a suroviny. To může také vysvětlit, proč Tiraspol neuznal separatistické lidové republiky v Luhansku a Doněcku.

Nedostatek mezinárodního uznání a konec ukrajinské podpory dohnal Podněstří k obrovské závislosti na ilegálním obchodu. Paradoxně je tak možno říct, že ignorování Tiraspolu vede k bezprecedentnímu ohrožení evropské bezpečnosti, je jistě velkým luxusem mít na hranicích EU zemi, která dodává zbraně teroristům. Navíc nedostatek

koherence v evropské zahraniční politice činí Evropskou unii poměrně nevhodným formátem pro řešení tohoto problému. NATO, které disponuje americkými zdroji, ale také třeba tureckými zkušenostmi s podobnými konflikty na Kavkaze, pak zase neprojevuje o problematiku dostatečný zájem. Za takové situace je každé řešení závislé především na Rusku. [14]

Na obrázku níže je mapa, které zobrazuje stav z července 2014 Ukrajinského konfliktu, jak je vidět na mapě červeně onačené body a linie kontrolují ruští separatisté a modré body a linie znázorňují ukrajinské síly.

Obr. 1: Mapa Ukrajinského konfliktu (červenec 2014) [19]

Tento konflikt pokládám za důležitý faktor při tvorbě všech třech scénářů, protože to považuji za velké riziko a problém, který se nedaří stále vyřešit diplomatickým řešením Angely Merkelové.

Ukrajinský konflikt je i současnosti aktuální, jen již není tolik medializovaný, jako v roce 2014 a 2015. Stále zde probíhají boje.

Podle zprávy OSN (duben 2016) si konflikt v Donbasu vyžádal přes 9 300 mrtvých a víc než 21 tisíc zraněných. Statisíce lidí musely opustit své domovy a odejít buď do Ruska, nebo do ukrajinského vnitrozemí.

Klid zbraní byl v Donbasu vyhlášen od počátku bojů v dubnu 2014 už osmkrát, ale ozbrojené střety s větší či menší silou dál pokračují.

8.1.2 Současný stav Islámského státu

V Islámském státě je mnoho extrémistů, kteří nenávidí Západ a všechny, kdo s nimi nesdílí víru. Pokud se proti Islámskému státu nezačnou dostatečné boje, které by napomohly k potlačení Islámského státu, tak začne svou aktivitu rozšiřovat i do Evropy, Severní Ameriky a po celém světě. Už v současné době ohrožují naše hodnoty. Příkladem je teroristický útok v Paříži na redakci Charlie Hebdo v lednu 2015 a další opět v Paříži v listopadu 2015.

Expanze Islámského státu již vyhnala z domovů tisíce křesťanů a dalších náboženských menšin, stejně jako i mnoho muslimů. Humanitární krize v Iráku a Sýrii ohrožuje stabilitu regionu, ale také bezpečnost západu. Snaha pomáhat těm méně šťastným, jež se ocitly v nelidských podmínkách, trpí zvěrstvy a krutostmi bojovníků Islámského státu a žijí ve strachu o vlastní život, by měla být přirozeností každého z nás. Odhady ukazují, že například uprchlíků ze Sýrie je již okolo tří a půl miliónů.

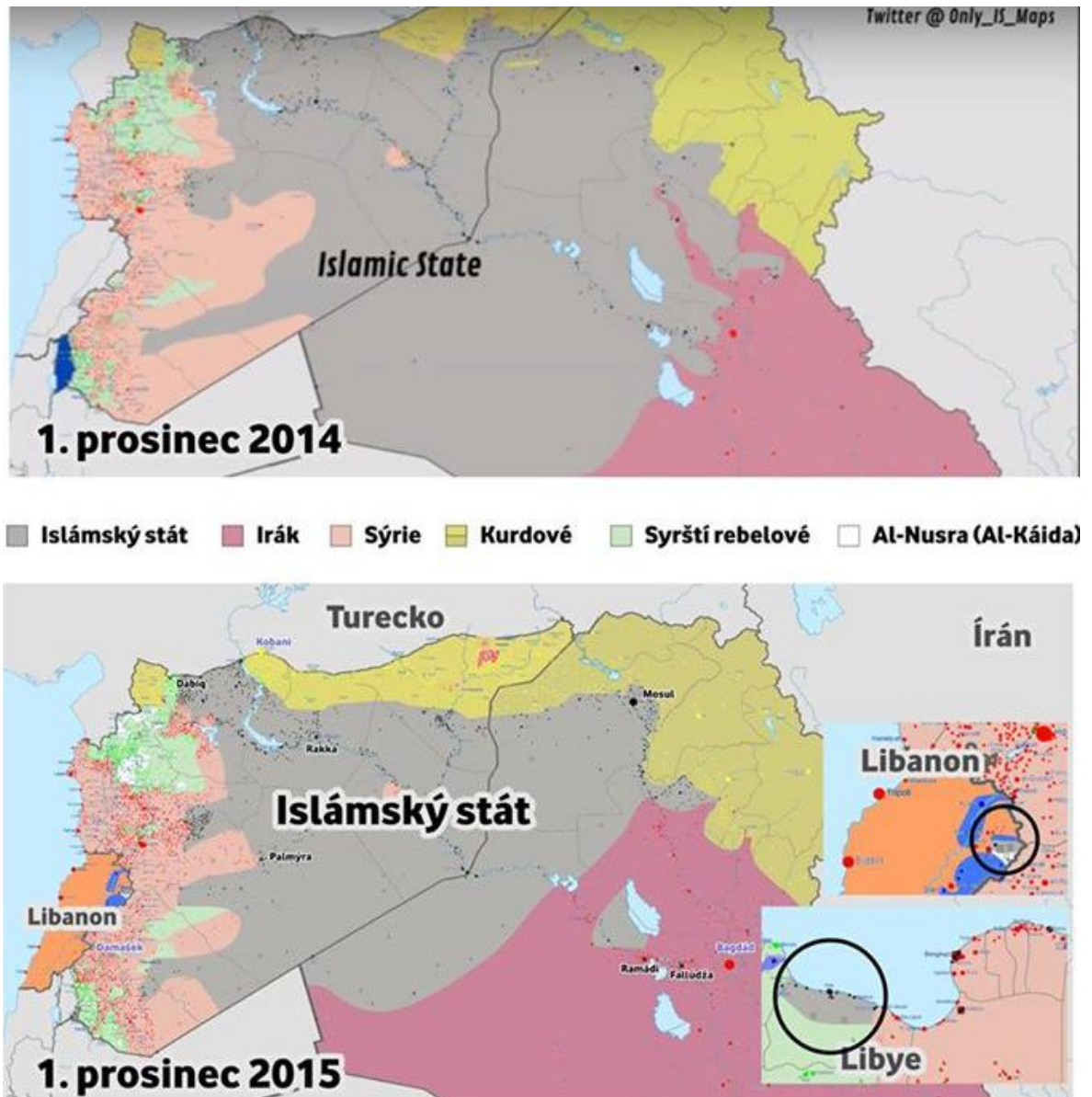
Války vyhání lidi z domovů. Vznikají humanitární krize. Část z nich uniká do Evropy, ať už jako legální anebo nelegální přistěhovalci. Další žádají o uprchlický status. Imigranti zaplavují především jih Evropy, ale ten se může stát pro řadu z nich pouze tranzitním místem. Je také potřeba vzít v úvahu, že v rámci EU je to i náš problém, přestože si „v klidu a bezpečí“ sedíme ve středu Evropy a nemusíme vydávat náklady na obranu hranic. Je potřeba uprchlíkům pomáhat, ale zároveň je nutné si uvědomit riziko neintegrování přijatých uprchlíků do společnosti. Islámský stát již nejednou vyhrožoval, že na Evropu zaútočí pomocí džihádistů propašovaných na náš kontinent jako uprchlíky a přistěhovalce.

Jak je již zmiňováno, Islámský stát vyhrožuje USA tak i Evropě, například září 2014 Islámský stát vyhrožuje, že zaútočí na USA, Francii a jiné země. Posléze se ukázalo, že se nejednalo pouze o vyhrožování, Islámský stát opravdu zaútočil ve Francii a to na redakci Charlie Hebdo. [17]

Konflikt v Iráku a Sýrii nelze brát jako něco, co se nás netýká, protože se to odehrává někde v dálce. Jsme součástí NATO. Islámský stát operuje na severu Sýrie a Iráku, tzn. na hranicích Turecka, které je rovněž členem NATO. [13]

Konflikt se tedy odehrává i na našich hranicích. Pokud by se přelil do Turecka a Islámský stát by útočil na cíle na tureckém území, znamenalo by to napadení také nás, protože podle článku 5 Washingtonské smlouvy je útok proti jednomu ze členů Aliance útokem proti všem. [17]

Na obrázku níže je zobrazena mapa situace z prosince 2014 a působení Islámského státu. Šedé podbarvení znázorňuje oblast pod kontrolou Islámského státu. Pod první mapu je na mapě znázorněn posun Islámského státu, který je na porovnání o rok později (prosinec 2015). Zde je taktéž šedě znázorněno území Islámského státu.

Obr. 2: Mapa Islámského státu (prosinec 2014 a prosinec 2015) [18]

Dalším důležitým bodem bude hrozba Islámského státu, protože území, na kterém je Islámský stát, je již dostatečně rozsáhlý a na jeho potlačení bude potřeba ozbrojených sil. Protože není zaručeno, že se v budoucnosti nebudeme potýkat s teroristickými útoky i u nás v ČR, jelikož v EU již uskutečnili.

8.1.2.1 Útok na redakci Charlie Hebdo

Teroristický útok, který otřásl světem se stal ve Francii v Paříži 7. ledna 2015, kde bratři Said a Chérif Kouachiové zabili 12 lidí.

Krátce po útocích vlády přirozeně přijaly okamžitá bezpečnostní opatření zaměřená na ochranu redakcí novin i všech občanů. Ve Francii byl vyhlášen nejvyšší stav pohotovosti a byl zvýšen počet policistů a vojáků v ulicích a na klíčových místech, k obdobnému opatření přikročily i další státy včetně Španělska nebo Velké Británie, která také zpřísnila bezpečnostní kontroly na hraničních přechodech mezi ní a Francií.

Opatření této podoby jsou nicméně pouze dočasná a po určité době musí být nutně stáhnuta nebo alespoň omezena. Vlády evropských států se musely v tu chvíli potýkat s otázkou, jestli budou po skončení první fáze bezpečnostní reakce vyžadovat nová, přísnější bezpečnostní opatření dlouhodobější povahy. To by znamenalo přijetí nových zákonů a vypracování nových plánů. Uspěchaná reakce by mohla přinést nepromyšlené zákony, které by ve výsledku mohly napáchat více škody než užítku.

Evropští politici se obávají především moderních metod komunikace skrze internet, ale i skrze některé mobilní aplikace. Například britský premiér David Cameron uvažuje i o zákazu některých aplikací, které umožňují nevysledovatelnou komunikaci. O něco méně extrémní je návrh ve společném prohlášení na důkladné sledování nezákonného obsahu a spolupráci se soukromým sektorem, který by měl být podporován v odstraňování teroristického a extremistického obsahu z internetových stránek. Dialog s internetovými poskytovateli byl již zahájen a bude pokračovat v nejbližší době s cílem poskytnout konečné řešení problému šíření extremistického obsahu na internetu. [35]

Tento teroristický útok nebyl ani přinejmenším nikým očekávaný. Proto se teroristům podařilo lehce dostat do redakce a tak splnit jejich úkol. Tímto hrůzným činem jsem se inspirovala do pesimistického scénáře, kde jsem ho popsala tady v ČR a ve větším měřítku.

8.1.2.2 Teroristické útoky v Paříži v listopadu 2015

V noci z 13. 11. 2015 na 14. 11. 2015 došlo k sérii teroristických útoků ve francouzské metropoli. Teroristé provedli mezi 21. a 1. hodinou středoevropského času celkem šest útoků střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. Útoky si vyžádali 130 mrtvých a cca 368 zraněných. Zemřelo rovněž sedm teroristů. [46]

Útoky u stadionu Stade de France

U fotbalového stadionu během prvního poločasu přátelského utkání Francie s Německem postupně zazněly tři exploze, které provedli sebevražední atentátníci. První atentátník

se odpálil již při vstupu na tribuny, kdy se chtěl s platnou vstupenkou dostat dovnitř, kde jej ale ochranka odhalila. Druhá exploze zazněla u druhé vstupní brány a třetí exploze u blízké restaurace.

Na fotbalovém utkání byl také přítomen i francouzský prezident Francois Hollande, který byl bezpečnostními složkami evakuován. Utkání nebylo ani po explozích přerušeno, aby nenastala panika a nedošlo k ušlapání. Po skončení utkání bylo asi 80. tisíc lidí pozdrženo a byli pouštěni po malých skupinkách

Rue Bichat a Rue Alibert

U křižovatky Rue Bichat a Rue Alibert začala střelba v 10. městském obvodu zhruba 21.25, kde teroristé před barem Le Carillin stříleli do lidí, poté se teroristé přemístili k protější kambodžské restauraci, kde ve střelbě pokračovali. V baru a restauraci zemřelo 15 lidí a cca 15 lidí bylo zraněno. Útočnickům se z místa podařilo odjet osobním automobilem.

Rue de la Fontaine-au-Roi

V italské restauraci La Casa Nostra došlo k útoku ve 21.32, kde muž s útočnou zbraní střílel do hostů na terase. Zde zemřelo 5 lidí a cca 8 osob bylo zraněno.

Rue de Charonne

Na terase restaurace La Belle Equipe začali ve 31.36 střílet dva útočníci. Střelba trvala několik minut, kde bylo zabito 19 lidí a cca 9 lidí zraněno. Útočníci poté uprchli v osobním automobilu.

Boulevard Voltaire

Nedaleko sálu Bataclan na Boulevardu Voltaire kolem 21.40 se odpálil sebevražedný atentátník na terase kavárny Campoir Voltaire. Při výbuchu zemřelo 15 lidí a jedna osoba byla těžce zraněna. Útočnick při výbuchu zemřel.

Koncertní hala Bataclan

V koncertním sále, kde probíhal koncert americké skupiny Eagles of Death Metal za účasti asi 1500 diváků bylo nejvíce zraněných ze série šesti útoků. Do budovy kolem 21.40 pronikli tři útočníci, kteří byli vyzbrojeni útočnými zbraněmi AK-47 a ručními granáty, které zabili desítky lidí a další osoby vzali jako rukojmí. Teroristé poté začali rukojmí

popravovat. Francouzské bezpečnostní jednotky zahájili protizásah, při kterém teroristy zneškodnili. V sále zemřelo 89 lidí a další desítky lidí byli v kritickém stavu. Členové rockové skupiny vyvázli bez zranění. [47]

8.1.3 Migrační vlna

Migrace se stala velmi citlivým tématem a v řadě států i hlavní bodem volebních kampaní a politických. Faktem je, že imigrační tlak na EU dramaticky zvyšuje a na evropské úrovni probíhá zásadní debata, jak vyvážit solidaritu mezi členskými státy s odpovědností za uplatňování již dohodnutých migračních a azylových pravidel a ochranu vlastních vnějších hranic. Jelikož se z řešení nové migrační situace stalo téma pro řadu států EU podobně důležité jako hospodářský růst či boj s nezaměstnaností. Aktuálně je největším zdrojem nestability a uprchlíků konflikt v Sýrii a výboje Islámského státu na území dalších zemí.

Dramaticky rostoucí migrace do EU z nestabilních a konflikty postižených regionů v okolí Evropy není jen přechodným výkyvem, ale spíše novým trendem. Zatímco ČR není prozatím primární cílovou zemí migrantů.

Žadatelů o azyl z Afriky a Blízkého východu, s jejichž přílivem se EU v současnosti potýká, imigrační systém EU a řady členských států je pod mimořádným tlakem, který se bude pravděpodobně dále zvyšovat. Stávající evropský systém přistěhovalectví, azylové politiky a ochrany vnějších hranic se současné situace jeví v některých ohledech jako nedostačující, a to také proto, že některé členské státy nedostatečně plní své závazky. Lze proto předpokládat, že se v krátkém časovém horizontu objeví snahy o změnu tohoto systému či některých souvisejících politik, a to i směrem, který by pro ČR mohl být velmi nevýhodný. [48]

Uprchlickou krizí se míní částečně neschopnost Evropské unie reagovat na útěk statisíců občanů rozvrácených zemí Blízkého východu a severní Afriky před násilím a chudobou právě do nejbohatších evropských států. Evropa se mohla na příliv cizinců připravit už jen podle statistik žadatelů o azyl, jejichž nárůst postupně akceleroval z 225 tisíc v roce 2008 na 431 tisíc o pět let později. Když si toho nikdo nevšímal, požádalo loni o azyl 1,3 milionu lidí. Teď není jasné, jak tuto vlnu pokud možno už letos srazit. [49]

8.2 Předpokládané národní zájmy ČR

Národní zájmy, zejména životní národní zájmy, jsou referenčním objektem bezpečnostní politiky státu. Jejich obhajoba je primárním důvodem a zároveň prostředkem existence

a fungování státu. Zatímco životní národní zájmy jsou relativně stálé a neměnné a na jejich obhajobu je stát ochoten vynaložit veškeré dostupné zdroje a prostředky a to včetně použití ozbrojených sil. Naplňování strategických národních zájmů a dalších významných zájmů má za cíl časově a sektorově omezenou podporu naplňování životních národních zájmů. Strategické a další významné národní zájmy procházejí neustálou modifikací a reagují na měnící se bezpečnostní prostředí a potřeby zajišťování bezpečnosti státu. Lze předpokládat, že životní národní zájmy ČR budou v roce 2030 v zásadě shodné s jejími dnešními životními národními zájmy, avšak v oblasti strategických a dalších významných zájmů dojde k posunu.

Bezpečnostní prostředí je charakteristické vysokou komplexností, proměnlivostí a dynamikou. Oproti prostředí rozkládajícímu se uvnitř plně suverénních států se vyznačuje výraznější mírou nepoznatelnosti, sníženou možností kontroly a je do značné míry prostředím nejistoty. Je místem, kde dochází k ohrožování národních zájmů, a proto jsou analýza a predikce vývoje bezpečnostního prostředí a identifikace hrozeb z něj vyplývajících základem racionální bezpečnostní politiky státu.

Národní státy budou v důsledku pokračujícího procesu globalizace zasahujícího hospodářství, politiku, bezpečnost, životní prostředí a v neposlední řadě společnost jako takovou mezi sebou stále více provázány a vzájemně závislé a to z hlediska pozitivních i negativních dopadů.

Také budou omezovány možnosti realizace vlastní autonomní politiky a nezbytná bude spolupráce při efektivním řešení problémů s globálním dosahem (migračních vln, klimatických změn, nedostatku strategických nerostných surovin a vodních zdrojů, přírodních a ekologických katastrof). [1]

Stejně národní zájmy mají různé způsoby, jak jich dosáhnout, hraje v tom roli poloha a velikost státu, hospodářství, nerostné suroviny a vzdělanost obyvatelstva. Totožnost zájmů by se ukázala jen v případě, kdyby byly státy napadeny společně jiným silnějším nepřítelem. V EU se ale prosadila mocenská hierarchie, kdy v případě neshod rozhodují mocnější státy.

Národní zájmy především mají za cíl upevnit bezpečnost a blahobyt jednotlivých členských států EU, tak i EU jako celek.

9 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění, jak obyvatelé ČR vnímají bezpečnost ČR, mezinárodní vztahy a vzniklé situace ve světě a kolem nás. Zaměřila jsem na věkovou skupinu od 18 let, kterými byly především mí spolužáci, spolupracovníci, přátelé a rodina. Respondenti byly převážně z Jihomoravského a Zlínského kraje. Sestavila jsem dotazník s 10 otázkami s několika variantami odpovědí:

- ano/Ne,
- výběr možností.

Zodpovězených dotazníků bylo 63, z celkového počtu 100 rozdaných a rozeslaných dotazníků. Návratnost dotazníků tedy byla 60%. Získané údaje z dotazníků jsem zpracovala a vyhodnotila pomocí tabulek v Excelu. Dotazníky jsem použila jako sekundární zdroj informací z pohledu spoluobčanů.

9.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek

Otázka č. 1: Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?

Cílem otázky bylo zjistit, jak se občané ČR zajímají o politiku a mezinárodní vztahy.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 3.

Tab. 1: Sledovanost politiky a mezinárodních vztahů

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano, zjišťuji si informace i na internetu	7	11 %
Ano, sleduji to v televizi	23	37 %
Jen občas, když něco dávají v televizi	17	27 %
Jen občas něco zahlédnu	10	16 %
Ne, nesleduji	6	10 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 2: Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?

Cílem otázky bylo zjistit, zda se obyvatelé cítí bezpečně v ČR.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 4.

Tab. 2: Bezpečnost občanů v ČR

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano, je	18	29 %
Jen částečná	41	65 %
Ne, není	4	6 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 3: Důvěřujete EU v jejích záměrech, jak zlepšit životní úroveň v členských zemích EU?

Cílem bylo zjistit, zda obyvatelé důvěřují EU.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 5.

Tab. 3: Důvěra EU a zlepšení životní úrovně členských zemí EU

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano, důvěřuji	12	19 %
Jen něčemu	43	68 %
Ne, nedůvěřuji	5	8 %
Nevím	3	5 %

[Zdroj: Vlastní zpracování].

Otázka č. 4: Respektujete nařízení EU nebo je považujete za absurdní?

Cíle bylo zjistit, zda obyvatelé respektují nařízení EU a do jaké míry.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 6.

Tab. 4: Nařízení EU

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano, respektuji	11	17 %
Respektuji jen nějaká nařízení	34	54 %
Považuji je za absurdní	5	21 %
Nezajímám se	13	8 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 5: Máte obavy z teroristických útoků v České republice?

Cílem bylo zjistit, zda se obyvatelé obávají s teroristických útoků na ČR.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 7.

Tab. 5: Obavy z teroristických útoků na ČR

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano	9	14 %
Ne	41	65 %
Nevím	13	21 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 6: Považujete opatření proti terorismu na letištích v EU za dostatečná?

Cílem bylo zjistit, zda obyvatelé považují zabezpečení na letištích za dostatečné.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 8.

Tab. 6: Opatření na letištích proti terorismu

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano	49	78 %
Ne	5	8 %
Nevím	9	14 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 7: Myslíte si, že mezinárodní organizace dostatečně bojují proti Islámskému státu? Oznámkujte jako ve škole.

Cílem bylo zjistit, jak obyvatelé hodnotí boj mezinárodních organizací proti Islámskému státu a to stupnicí jako ve škole.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 9.

Tab. 7: Mezinárodní organizace a boj proti Islámskému státu

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
1	8	7 %
2	17	13 %
3	8	20 %
4	16	27 %
5	4	33 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 8: Domníváte se, že budou přijata dostatečná opatření v ČR proti teroristickým útokům?

Cílem je zjistit, zda jsou přijata dostatečná bezpečnostní opatření v ČR proti teroristickým útokům, především na místech a v prostorách se zvýšeným pohybem osob. Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 10.

Tab. 8: Opatření V ČR proti teroristickým útokům

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano	51	81 %
Ne	4	6 %
Nevím	8	13 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 9: Máte obavy z imigrantů v ČR?

Cílem bylo zjistit, zda dotazovaní lidé mají obavu z imigrantů v našem okolí. Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 11.

Tab. 9: Obava z imigrantů v ČR

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano	7	11 %
Ne	3	5 %
Nevím	53	84 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

Otázka č. 10:Bojíte se vycestovat do ostatních států EU, kvůli pohybu imigrantů po daném území?

Cílem bylo zjistit, jestli se dotazovaní obyvatelé ČR bojí vycestovat do ostatních států EU.

Procentuální vyjádření a počty odpovědí na tuto otázku jsou vyjádřeny v tabulce číslo 12.

Tab. 10: Strach vycestovat do ostatních států EU

Možnosti odpovědí	Počet odpovědí	Procentuální vyjádření
Ano	25	40 %
Ne	17	27 %
Nevím	21	33 %

[Zdroj: Vlastní zpracování]

9.2 Shrnutí dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření se ukázalo, že se lidé málo zajímají o situace v české a zahraniční politice nebo o situacích, které vznikají kolem hrozby Islámského státu a kolem vznikající hrozby teroristických útoků. Odpovědi respondentů, které jsem získala, jsem do jisté míry očekávala, protože média vypouští mezi obyvatele dle mého názoru nadbytek informací a lidé pak mají přebytné informace, které jsou v některých případech zbytečné. Z odpovědí respondentů také vyplývá, že bezpečnost ČR je dle obyvatel zajištěna jen z části, ale ne úplně, dle mého názoru mají lidé obavy z hrozby Islámského státu

a následných teroristických útoků v EU, která se zvýšila po přílivu imigrantů. A mají pochyby o připravenosti Armády ČR. Nejvíce mě zarazí podceňovaná rizika a celková situace Islámského státu.

Respondenti v jedné z otázek měli za úkol mezinárodní organizace oznámkovat jako ve škole, tady se ukázalo, že si respondenti nemyslí, že mezinárodní organizace dostatečně bojují proti Islámskému státu. Příkladem je to, že se OSN stále nezapojila do boje proti Islámskému státu. Myslím si, že situace se nezlepšuje a rizik vyplývajících z tak rozsáhlého území, které mají pod kontrolou Islámský stát, nejsou zanedbatelná. Hrozba teroristického útoku může stoupat. I přes to, že pouze 14 % respondentů má obavy z teroristických útoků.

V souvislosti s teroristickými útoky je také bezpečnost na letištích. U téhle otázky více jak třetina respondentů považuje bezpečnost na letištích za dostatečnou. Dle svých zkušeností považují evropská letiště za bezpečná, znepokojují mě pouze letiště afrických zemí, kde kontroly osobních věcí, které si berou pasažéři na palubu, nejsou dostačující (například nechají pasažéry projít i s 1,5 litrovou PET láhví na palubu letadla).

Dalším řešeným tématem je EU a důvěra k ní. Respondenti na danou otázku konstatovali, že nevěří všem slibům o lepší budoucnosti, kterou EU slibuje, ale dle mého úsudku důvěra k EU je vysoká, spíše mě zarazilo číslo u odpovědi „Nezajímám se“, kde je číslo poměrně vysoké a to 21% respondentů.

Z další otázky o EU, jestli občané respektují nařízení EU, vyplynulo, že respondenti respektují nařízení EU, i když větší číslo se ukázalo u odpovědi „Respektuji jen nějaká nařízení“. Dle mého názoru považují například za absurdní nařízení o pojmenování pomazánkového másla, tím že se nesmí použít slovo máslo, i když se tento název u nás používá již několik desítek let, i přes to firmy musely výroby přejmenovat.

Jako posledním tématem v dotazníku je hrozba vznikající s přílivem imigrantů, jak do ČR, tak do EU, na otázku zda mají lidé obavy z imigrantů v ČR, tak mi pouze 11% respondentů odpovědělo, že se z imigrantů mají lidé obavy. Na tyto odpovědi má vliv především, že respondenti, kteří odpovídali, jsou z menších měst, kterých se tato problematika dotýká spíše jenom mediálně a ohrožení není tak pravděpodobné.

Na tuto otázku jsem navázala a dotázala jsem se, jestli mají strach cestovat po EU, kde mi 40% respondentů odpovědělo, že ano. Z mého hlediska se lidé bojí cestovat, do větších

měst, z důvodu hrozby teroristických útoků, které hrozí při větší koncentraci lidí a volného pohybu uprchlíků po EU.

10 SCÉNÁŘE BUDOUCNOSTI

V této části diplomové práce se zaměřím na vytvoření tří scénářů budoucnosti, které budou popisovat budoucnost ČR a mezinárodních organizací. Časový horizont v scénářích je 5 let.

Hlavní faktory, kterými se budu zabírat, při psaní scénářů budoucnosti jsou problémy, které jsou v současnosti nejvíce probíranými tématy, jako jsou Ukrajinský konflikt, který se trvá od listopadu 2013 a hrozba terorismu, extremismu a nenávisti od Islámského státu, který se začíná již v současnosti dotýkat Evropy. Dalším důležitým faktorem bude již vzniklá migrační krize, která svírá nyní Evropu. A jak se budou angažovat organizace při případném vzniku nebezpečí nebo popřípadě na odvrácení těchto hrozeb. Nejvíce důležité jsou dopady při vzniku různých variant budoucího vývoje.

Není sporu, že se nejistota z budoucnosti za poslední dobu zvýšila. Neustále je slyšet z médií, že se situace nelepší, či naopak se zhoršuje. O ukrajinské krizi jsme slyšeli denně, i když se již v současnosti není tento problém medializován, tak boje na Ukrajině stále probíhají a situace stále pevně není pod kontrolou. Príměří a globální politické urovnání krize není dodržováno, i když se již několikrát podepsalo.

Scénáře budoucnosti budou tři, jeden bude pesimistický, který je nežádoucí nejen pro naši společnost, ale i pro globální měřítko. Opakem tohoto scénáře budoucnosti bude optimistický, který by byl žádoucí, ale pravděpodobně nereálný. Mezi těmito dvěma scénáři budoucnosti bude neutrální, který popisuje udržitelnost stávající situace nebo mírné zlepšení popřípadě jeho zhoršení. Ale i tak jej považuji, že se jedná o žádanou budoucnost naší společnosti. Tento scénář je nejvíce reálný z těchto tří scénářů budoucnosti.

11 SCÉNÁŘ 1: PESIMISTICKÝ (OZBROJENÉ KONFLIKTY A JEJICH DOPAD)

V důsledku prohlubování ukrajinské krize se již tato krize netýká pouze Ukrajiny a Ruska, ale Rusko si začíná dělat nároky i na ostatní státy Evropy. Rusko se přes Ukrajinu přesunulo k hranicím Běloruska. Bělorusko nasadilo v okolí hranic jednotky běloruské armády a pod dohledem je i vzdušný prostor. Bělorusko v únoru 2020 požádalo OSN o vyslání mezinárodních mírových jednotek, ke kterým se přidala i Armáda ČR. Obavy o své hranice mají i Moldavsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a sousedící Slovensko, která sdílí hranice s Ukrajinou. Tyto státy si již své hranice střeží a vzdušný prostor je pod přísným dohledem.

Na obrázku níže je červeně zobrazena oblast, kterou zabírají ruští separatisté a modré území, kde operují mírové jednotky OSN. Ruští separatisté mají pod svojí kontrolou již více jak půlku území Ukrajiny. Mírové jednotky OSN prozatím vyhovělo pouze Bělorusku o ochraně jejích hranic, proti narušení celistvosti Běloruska. Na území Ukrajiny prozatím neoperují vojáci členských států OSN.

Obr. 3: Mapa ukrajinského konfliktu (duben 2020) [Zdroj: [40], vlastní zpracování]

Tato situace již není pod kontrolou, Rusko uzavřelo Evropě plynovod, který zásobuje převážně celou Evropu, do ČR sice ještě proudí plyn z Norska, ale ceny plynu začali radikálně stoupat. To i tak poškozené ekonomice nesvědčí, lidé začínají demonstrovat proti tak vysokým cenám plynu, pro většinu českých občanů je to neunesitelné a lidé začínají utrácet své poslední úspory a lidé kteří již nemají úspory, se uchylují k půjčkám nejenom od bank, ale především od lichvářů, kteří se stali v tomto období velice žádáni.

Tímto se začíná také prohlubovat ekonomická krize, protože velké množství peněz jde do odvětví armády ČR, která se musí začít připravovat na možnou válku s Ruskem a boji proti uprchlíkům, kteří se nekontrolovatelně dostali do celé Evropy. Česká zbrojovka není schopna pokrýt požadavky armády ČR, proto se ČR přiklonila k nákupu techniky ze zahraničí. Výcvik a modernizace zbrojního vybavení stojí miliardy korun. Situace tohoto druhu si vyžaduje zásadní přehodnocení principů obrany státu. Dosavadní příliš nízká úroveň obranných rozpočtů řady evropských zemí také prohlubuje rozdíly ve vojenských schopnostech a asymetrii obranné efektivity v euroatlantickém prostoru.

Jedním z dopadů vývoje světové ekonomiky je oslabení postavení Evropy a USA. Přetrvávající tendence států nadřazovat národní zájmy na úkor společných a další možné tendence, které vedou ke snížení solidarity a efektivity NATO a EU. Důvěra členských států k EU se snižuje, přispěla k tomu špatná finanční situace a menší pomoc při zadlužování členských států. Také NATO upouští od pomoci ohrožených zemí.

Nejenom válka s Ruskem je v současnosti hrozbou pro Evropu, Islámský stát zesílil a rozšířil oblast, kterou má pod svojí kontrolou a začali se zvyšovat počty unesených lidí, kteří byli následně popraveni. Popravy jsou vždy zveřejněny na internetu a děsí mnoho lidí, tím že mají další rukojmí, které také popraví. Uprchlíci, kteří se dostali do Evropy pod záminkou špatné ekonomické situaci jejich země, byli ve spojení s Islámským státem. Lidé po celé Evropě se bojí vycházet v nočních hodinách a také jim to není doporučeno, především ženách, kterým hrozí znásilnění. Nejenom, že teroristické útoky jsou hrozbou každého dne, ale za rok 2019 bylo po Evropě uskutečněno přes 30 teroristických útoků. Již po vzrůstu migrantů, kteří do Evropy přicházeli, se obnovili hranice států a to nejenom hraniční kontroly, ale i ohraničení ostnatými dráty a ozbrojené kontroly podél hranice. Kriminalita v Evropě razantně za poslední tři roky stoupla. Jeden s útoků se uskutečnil i v Praze v nákupním centru Flóra a to o víkendu, kdy se tu nachází nejvíce lidí. Útočníkům se podařilo pronést na sobě čtyři výbušné zařízení a odpálit je na sobě. V nákupním centru zemřelo 95 osob a více jak 106 jich bylo zraněno.

USA se rozhodla začít silněji bojovat proti Islámskému státu a evropské země se angažují také. USA již v minulosti bojovala proti Islámskému státu vzdušnými nálety. Nyní chce USA společně s Francií a Velkou Británií zintenzivnit vzdušné nálety na území Islámského státu. Islámský stát, ale varuje, že pokud se zvýší tyto nálety na jejich území, tak plánují odvetu. Zatím, ale není známo, v jakém měřítku tato odvěta bude zahájena Islámským státem. Islámský stát nechce nijak vyjednávat a komunikace s ním je obtížná, Islámský stát vždy vypouští jen informace, které chtějí, aby se zbytek světa dozvěděl a jako komunikační prvek používá jen internet a to vždy formou videa.

Na obrázku níže je mapa, na které je červeně zobrazena oblast, kterou mají pod kontrolou Islámský stát. Za posledních pět let své území v Sýrii zvýšila pětinasobně a v Iráku jej dvojnásobila.

Obr. 4: Mapa oblasti pod kontrolou Islámského státu (březen 2020)

[Zdroj: [39], vlastní zpracování]

Islámský stát nekontrolovatelně rozšiřuje svoje území a začíná být velkou hrozbou pro Turecko, protože Islámský stát překročil jejich hranic. Turecká armáda aktivně bojuje a snaží se zamezit další ztrátě svého území. V tomto konfliktu ani nelze využít diplomatického vyjednávání.

V tomto scénáři ČR ohrožuje Islámský stát teroristickými útoky, největší hrozba je ve větších městech, jako je Praha, Brno, Ostrava a Olomouc. Po útoku v Praze v nákupním centru Flóra, je i ČR v nebezpečí. Do určité doby se teroristické útoky zdárně dařilo potlačovat, nyní se situace zhoršila. EU jako celek je na tom o poznání hůře, míra terorismu razantně stoupla.

Konflikt na Ukrajině naši zemi ovlivnila v politické, společenské a ekonomické sféře. Největší dopad měl v ekonomické sféře a to z důvodu zdražení plynu.

12 SCÉNÁŘ 2: NEUTRÁLNÍ (UDRŽENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU)

Ekonomika ČR a některých členských států EU se i nadále potýkají s důsledky hospodářské, finanční a dluhové krize. Tato skutečnost vyžaduje vyšší finanční prostředky pro dostatečné zabezpečení obranyschopnosti ČR a o modernizaci organizačních struktur resortu obrany. Přináší to s sebou nevyhnutelnou míru rizika a související odpovědnosti za případné důsledky nerovnovážného rozvoje vojenských schopností ozbrojených sil ČR. Při čemž jsou ozbrojené síly v současné situaci potřebné, jelikož situace mezi Ukrajinou a Ruskem se nijak závratně nezlepšuje. Situace je stále na mrtvém bodě, k úplnému příměří stále nedošlo, i přes dohody o příměří a dalším sankcím Ruska se situace nijak zvlášť nezlepšuje. Pomoc Ukrajině přišla v srpnu 2019 od USA, kdy USA vyslalo několik letounů s výzbrojí a vojáky na podporu a zatlačení povstalců na východ. V lednu 2020 se podařilo tuto situaci dostat pod kontrolu, většina ruských separatistů neklade odpor a postupně se vzdávají. V červnu 2020 je ukrajinská krize téměř zažehnána. Ruští separatisté, kteří se ještě ukrývají a snaží se ještě bojovat, se mohou počítat na jedince a je jen otázkou času, kdy se také vzdají.

OSN a USA hodně úsilí vložila do boje proti ruským separatistům na území Ukrajiny, ale tato hrozba není v současnosti jedinou hrozbou, která ohrožuje nejenom Evropu, ale je hrozbou globální, touto hrozbou je Islámský stát. OSN se doposud nezapojila do boje proti Islámskému státu, boje proti Islámskému státu zahájila pouze armáda USA, která znovu započala vzdušné nálety. OSN ani 5 let po útoku ve Francii a Bruselu nezahájila proti tomuto státu žádnou odezvu. Posledním teroristickým útokem, který byl již jednou zmiňovaný, je útok na letišti v Bruselu, od tohoto útoku již teroristé nebyly úspěšní, i když několik pokusů proběhlo, žádný nebyl uskutečněn až do konce. Příkladem je zadržení teroristy na letišti v Amsterdamu, kdy byl tento muž již od vstupu do letištní haly podezřelý pro ochranu letiště. Ochranka tuto situaci nepodcenila a povolala si posily a muže sledovala. Při vhodném okamžiku muže zadržely, muž byl arabský student, který v této zemi pobývá již řadu let. U muže se našla výbušnina. Po dalším šetření bylo zjištěno, že muž se hlásí k Al-Káidě a komunikovali spolu přes internet.

EU se v roce 2020 rozšířila o dalšího člena a to Turecko, které je již kandidátskou zemí 15 let. Přijetí Turecka do EU se zvýšila radikálně rozloha území EU. Již půl roku po přijetí Turecka do EU se některé členské státy k tomuto činu vyjadřují negativně, protože

Turecko je sousedící země s Islámským státem, kde by do budoucna mohl vzniknout konflikt, a členské státy by musely Turecku podat pomocnou ruku. Tudiž není vyloučen ozbrojený konflikt, do kterého se musí zapojit všechny členské státy EU. Po ČR by to znamenalo zvýšení finančních prostředků na Armádu ČR.

Další krok, který se uskutečnil, byl přijetí společné měny všemi členskými státy, zatím kromě Turecka. Přijetí eura napomohlo k zlepšení finanční situace EU. I přes velké finanční prostředky, které byly použity na výměnu dané měny. Euro přineslo českým podnikatelům odstranění kurzového rizika a snížení transakčních nákladů a tím se stává ČR atraktivnější pro zahraniční investice, což také přispělo k vytvoření více pracovních míst. Platby mezi podniky z různých zemí jsou vyřizovány rychleji a celý proces jejich vyřizování je pružnější. Nejenom pro podnikatele je euro výhodou zjednodušení cestování do ciziny, lépe řečeno její evropské části, protože zde bude možno platit stejnou měnou. To je nesporně z hlediska obyvatel asi nejvíce viditelnou výhodou.

Eurozóna se rozšířila mezi lety 2015 a 2020 o deset členských států, EU k tomu vytvořila vhodné podmínky a především k tomu přispěla lepší ekonomika daných zemí.

Vliv na ČR v tomto scénáři má vstup ČR do eurozóny, kde po přijetí eura všemi členskými státy EU se zlepšil zahraniční trh a především to napomohlo podnikatelům, kteří se zapojují do zahraničního obchodu. Negativní dopad to mělo na podnikatele, kteří vlastnili směnárny, i přes jejich stálé využití, se ale počet zákazníků snížil a některé menší směnárny byli nuceni podnikatelé uzavřít.

Jako další nás ovlivňuje strach s teroristických útoků, protože OSN i NATO podceňuje Islámský stát. To ovlivnilo bezpečnost ČR a zpřísnění kontrol na letištích v ČR a investování finančních prostředků do nových technologií, především jak na letištích, ale tak i na významných místech, jako jsou soudy, galerie a muzea. Také i zpřísněný přístup na větší události, například sportovní akce.

13 SCÉNÁŘ 3: OPTIMISTICKÝ (ZLEPŠENÍ V EKONOMICKÉ, POLITICKÉ I SPOLEČENSKÉ SFÉŘE)

Po uzavření příměří mezi Ruskem a Ukrajinou v prosinci 2015 se podařilo přimět separatisty k dodržování příměří a k ukončení ozbrojených konfliktů. Přimět separatisty k dodržování nebylo jednoduché, od uzavření příměří trval k ukončení bojů rok. Nyní (2019) se stahují těžké zbraně z míst, kde probíhaly zmíněné konflikty. Všichni rukojmí na obou stranách jsou již propuštěni. V současnosti probíhá obnova zničených městských budov, úřadů, letišť, ale také byla zahájena pomoc obyvatelům, kteří chtějí pomoci při stavbě nebo opravách svých domovů. Mezinárodní organizace ADRA pomohla obyvatelům v místech, které byly zasažené bojem, vypořádat se nejenom s materiální pomocí, ale také psychickou újmou. ADRA se také angažuje při stavbě alespoň prozatímních vzdělávacích zařízení, než bude dostatek finančních prostředků na stavbu škol. Humanitární pracovníci na území Ukrajiny zamířili i z ČR. Zlepšení situace na Ukrajině také rovněž omezí příliv nových imigrantů s tendencí angažovat se do kriminálních činností.

Další hrozbou je zde Islámský stát, proti kterému se daří bojovat. Všechny členské státy OSN zahájily společnou vojenskou akci a proti Islámskému státu zdárně bojují a obsazují jeho území, kde doposud vládl Islámský stát. Islámský stát je již silně oslaben. Vojáci z řad členských států OSN a NATO, nejenom bojují proti Islámskému státu, ale také se snaží chránit obyvatele těchto zemí proti válečným zločinům a zločinům proti lidskosti. Také se snížil počet dětských vojáků, kteří byli zotročeni a nuceni k výcviku. V zemích se situace trochu uklidnila a nedochází zde k tolika útokům, jako v odešlých letech. V oblastech, kde v předchozích letech docházelo k útokům, tak území kontrolují vojáci z řad OSN a NATO. Nejvíce vojáků z řad OSN a NATO operují na území Sýrie, kde je nasazeno přes 2100 vojáků, z toho je 1900 vojáků u tureckých hranic. 1400 vojáků jsou nasazeni na území Iráku, kde se především snaží pomáhat zdejšími obyvatelům a zajišťovat jejich bezpečnost. Počet vojáků již klesl o více než polovinu, oproti tomu kdy byly boje proti Islámskému státu zahájeny. Do oblastí, které jsou již bezpečné, přichází mezinárodní humanitní organizace ADRA, která pomáhá a zajišťuje základní životní potřeby lidí (jídlo, pití, přístřeší apod.).

Na obrázku níže je mapa, kde je červeně zobrazena oblast, která je pod kontrolou Islámského státu a modrá oblast, kde operují vojáci členských států OSN. Zde můžeme

vidět, že oblast, kde jsou vojáci členských států OSN, je poměrně menší ve srovnání s Islámským státem, ale důležitým měřítkem je, že vojáci členských států OSN, potlačují Islámský stát.

Obr. 5: Mapa boje proti Islámskému státu (prosinec 2019)

[Zdroj: [39], vlastní zpracování]

Imigrantům ze syrských zemí jsme vyhověli při jejich žádosti o azyl a napomohli jsme, aby se začlenili do české společnosti. Ale v tomto smyslu se jedná pouze o lidi, kteří pomoc opravdu potřebují, a jejich útěk z dané země je oprávněn. Každá země z EU přijímá tyto imigranty, aby se i dokázalo, že tyto státy umějí být solidární k lidem, kteří pomoc potřebují a jsou v těžké životní situaci. První příliv imigrantů do EU proběhl již v roce 2015, další byl hned rok poté, třetí v roce 2018 a následující probíhá v roce 2020.

ČR byla ovšem úspěšná, v počtu zadržených imigrantů, kteří se nelegálně chtěli dostat na naše území.

Integrovaní EU se posunulo zase dál a to jak v ekonomické, tak i politické oblasti. Zlepšila se konkurenceschopnost evropských zemí mimo EU.

EU také vynakládá velké finanční prostředky do bezpečnostní a obranné politiky, i když se do budoucna nepředpokládá napadení členského státu EU jinou zemí. EU napomáhá

zvýšení konkurenceschopnosti evropských zbrojních firem a harmonizace poptávky ze strany členských států, to umožňuje efektivnější investice do výzbroje a vybavení. Záleží ovšem na ochotě národních vlád upustit od národních preferencí.

EU se také zapojila do podpory proti nezaměstnanosti, kde nabízí více rekvalifikačních kurzů nejenom v ČR, ale i v zahraničí, lidem to napomáhá lépe si nalézt pracovní místo. Členské země EU si mezi sebou vyměňují žadatele o pracovní místa, kteří se tímto zdokonalují a to jak v cizím jazyce, tak získávají i zkušenosti v praxi. Nejenom zlepšení kvality pracovní síly těmito rekvalifikacemi napomohlo k zlepšení nezaměstnanosti v ČR.

ČR v roce 2019 snížila DPH z 21% na 18% a daň z příjmu fyzických osob z 15% na 13%. Toto snížení daní podpořilo hospodářský růst jako celek, a tedy plošně vedlo ke zvyšování životní úrovně. Snížilo se daňové zatížení všech příjmových skupin poplatníků s důrazem na nízko a středně příjmové skupiny. Snížení daně z příjmu napomohlo ke zlepšení nezaměstnanosti, protože při snížení daně z příjmu se zvedla poptávka po zaměstnání, jelikož se mzdy navýšily.

EU se zapojila také do podpory malých podnikatelů, kteří jsou schopni, následně poskytnout zaměstnání. Založila finanční fondy, kde si podnikatel může zažádat o finanční podporu při zakládání nové firmy, například na nové vybavení kanceláří, počítače a jiné.

Události v tomto scénáři příznivě ovlivnily ČR. V Ukrajinské krizi byly zdárně ukončeny všechny boje, tím pádem ČR již nehrozí ozbrojený konflikt a možné problémy s energetickými zdroji. Zlepšila se také bezpečnost a mezinárodní vztahy a to především z důvodu zlepšení boje proti terorismu, který ČR, ale i EU ohrožoval. Islámský stát je již oslaben a již není tak velkou hrozbou. Vojenské síly mají většinu území, která byla zásadní pro Islámský stát již pod kontrolou.

Velkou mírou ovlivnila ČR i EU, která podala pomocnou ruku při zlepšení nezaměstnanosti obyvatel ČR. I přesto, že není v současnosti nezaměstnanost stěžejní záležitostí, tak podpora i menších podnikatelů napomohlo ke zlepšení ekonomiky a to především kvůli snížení DPH a daně z příjmu.

ZÁVĚR

V závěru této diplomové práce chci především poukázat na možné hrozby, které vznikají neustále kolem nás a začínají se nás, jestli chceme nebo ne více a více týkat. Tyto hrozby jsou popsána v Bezpečnostní strategii ČR, která byla aktualizována 2015 po čtyřech letech. Bezpečnostní strategii definuje způsob, jakým bude Česká republika těmto hrozbám čelit.

Jedna z důležitých částí mé diplomové práce je obsažena v teoretické části, kde jsou popsány bezpečnostní systémy a strategie, nejenom Bezpečnostní strategie ČR, ale taky strategie, které vytvořily EU nebo NATO. O tyto strategie se opírá i tvorba Bezpečnostní strategie ČR, které je nyní aktuálně vytvořena k roku 2015 a poukazuje na nejaktuálnější rizika, které ovlivňují bezpečnost ČR.

V úvodu jsem uvedla, že cílem této práce je vytvořit tři scénáře budoucího vývoje ČR, v prvním scénáři jsem popsala pesimistickou formu budoucího vývoje, kterou, která ovlivní ČR především v stále se zvyšujícím nátlaku islámských zemí a jejich ideologií, které začnou ovlivňovat ekonomiku a následkem toho se zhroutí schopnost země obchodovat. A následný příliv imigrantů z těchto zemí, dané ekonomické krizi nenapomáhá. Oproti pesimistické verzi stojí optimistická verze, která vyjadřuje zlepšení situace především v nezaměstnanosti a celkovému zlepšení na trhu práce. ČR se také začíná více podílet na financování a realizaci evropské rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Velkou snahu vynakládá na zvýšení vnitřní bezpečnosti ČR. V neposlední řadě je tu neutrální scénář, který vyjadřuje spíše udržitelnost stávajícího stavu a neprohlubující se finanční dluh. V této souvislosti nelze ani podceňovat riziko, které stále hrozí od islamistických států a to teroristickými útoky, které se staly reálnými, jelikož se mezi migranty do EU dostávají i sebevražední atentáčníci. Dle mého názoru není Evropa v bezpečí, protože vojáci z Islámského státu nemají obavy ze ztráty života při boji nebo se obětovat pro svoje náboženství. A tohle je rozdíl mezi našimi vojáky a vojáky z Islámského státu.

V praktické části jsem také provedla dotazníkový průzkum, kde jsem se pokoušela od respondentů dozvědět, jak vnímají bezpečnost ČR a s tím související rizika. Pro mě bylo důležité, jak se respondenti staví k EU. Z tohoto průzkumu jsem uvážila, že cca desetina lidí o tuto problematiku vůbec nezajímá nebo o ní nic neví. Ovšem respondenti se staví k EU poměrně dobře, plnou nebo částečnou důvěru tu potvrdilo 87% dotazovaných respondentů a jen 5% respondentů EU nedůvěřuje. Výsledky

z dotazníkového šetření jsem více či méně očekávala, jen odpovědi, které mě překvapily, byly typu „Nevím“ nebo „Nezajímám se“.

Z dotazníkového průzkumu jsem chtěla zjistit, jak na danou situaci, která se děje kolem nás, reagují lidé v mém okolí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] GALATÍK, V. *Principy obrany České republiky „2030“*. [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/009.pdf>
- [2] Návrh textu Bezpečnostní strategie ČR. [online]. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: http://www.ceses.cuni.cz/ceses-74-version1-061115_sbornik.pdf
- [3] FRANK, L. STOJAR, R. *Charakteristiky a trendy vývoje bezpečnostního prostředí*. [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/35790/mod_page/content/17/Charakteristiky%20a%20trendy%20v%C3%BDvoje%20bezpe%C4%8Dnostn%C3%ADho%20prost%C5%99ed%C3%AD.pdf
- [4] Vojenská strategie 2008-Ministerstvo obrany. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a.../22-vojenska-strategie.pdf
- [5] Koncepce zahraniční politiky České republiky. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: www.mzv.cz/file/675937/koncepce_zahranicni_politiky_2011_cz.pdf
- [6] Koncepce zahraniční politiky (2011). [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/domaci/19179-koncepce-zahranicni-politiky-r-2011>
- [7] Bezpečnostní strategie České republiky 2011. [online]. [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/699914/Bezpecnostni_strategie_CR_2011.pdf
- [8] Bezpečnostní strategie 2015. [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupná z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
- [9] Hlavní aktéři a výhled do budoucna. [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: http://www.mvi.estranky.cz/clanky/13_mv-dnes-_hlavni-akteri-a-vyhled-do-budoucna.html
- [10] EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: AVIS, 2006. ISBN 80-7278-326-2.
- [11] Strategické řízení. [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: http://www.ukep.eu/Vzdelavani/001_skoleni_27.11.2013/strategickerizeni.pdf

- [12] Riziková budoucnost: Devět scénářů vývoje české společnosti. online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://ceses.cuni.cz/CESES-1-version1-dlouha.pdf>
- [13] Natoaktual.cz. Oficiální portál Informačního centra o NATO. *Svět děsí radikální Organizace Islámský stát v Iráku a Levantě*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/svet-desi-radikalni-organizace-islamsky-stat-v-iraku-a-levante-pbw-/na_analyzy.aspx?c=A140714_103036_na_analyzy_m02
- [14] Vojenské rozhledy. Současný vývoj konfliktu v Podněstří na pozadí ukrajinské krize. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.vojenske-rozhledy.cz/kategorie/soucasny-vyvoj-konfliktu-v-podnestri-na-pozadi-ukrajinske-krize>
- [15] Obranná strategie České republiky. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/STRATEGIE_ce.pdf
- [16] Perspektivy Kavkazského terorismu v regionu Střední Evropy. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.sekuritaci.cz/perspektivy-kavkazskeho-terorismu-v-regionu-stredni-evropy/>
- [17] Šest důvodů, proč bychom se měli zajímat o činnost Islámského státu. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ozbrojeneslozky.cz/clanek/sest-duvodu-proc-bychom-se-meli-zajimat-o-cinnost-islamskeho-statu>
- [18] Islámský stát v ČR nechceme. [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.ivcrn.cz/islamsky-stat-ktery-se-29-cervna-2014-prohlasil-za-chalifat-prezil-rok-a-pul-a-jeho-zniceni-je-v-nedohlednu/>
- [19] Ukrajince čeká válka v ulicích. Bitva o Doněck potrvá měsíce, tuší. [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nejhorsi-valka-ukrajinci-bojuji-v-metropolitich-vychodu-zeme-zvitezit-bude-nemozne-pro-obe-strany-imd/zahranicni.aspx?c=A140715_2082079_zahranicni_vlo
- [20] Bezpečnostní politika. [online]. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html
- [21] Vláda aktualizovala bezpečnostní strategii České republiky. [online]. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Vlada-aktualizovala-Bezpecnostni-strategii-Ceske-republiky-360572>

- [22] Bezpečnostní strategie ČR. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: https://www.praha6.cz/bezpecnostni_strategie.html
- [23] Evropská bezpečnostní strategie. [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupná z: <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/031208ESSIICS.pdf>
- [24] Nová strategická koncepce NATO: Zájmy a priority České republiky. [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/PCTR/Publikace/star%C3%A9/Strategicka%20koncepce%20-%20zajmy%20a%20priority%20CR.pdf>
- [25] Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí. [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF-katedry/KAZ/FRVS/21_Priloha_8_Studijni_materialy_OOMU_Kopecky.pdf
- [26] Vojenské rozhledy. Vojensko-technický časopis. Brno. Ministerstvo obrany České republiky. 2014, ročník 23 (55). ISSN 1210-3292.
- [27] EICHLER, J. a kolektiv. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-1956-9.
- [28] BALABÁN, M. STEJSKAL, L. *Hlavní aktéři vývoje bezpečnostní situace ve světě v horizontu 2020 v horizontu 2050*. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://www.ceses.cuni.cz/ceses-74-version1-061115_sbornik.pdf
- [29] Novela branného zákona neobnovuje základní vojenskou službu ani nezavádí povinná cvičení. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/novela-branneho-zakona-neobnovuje-zakladni-vojenskou-sluzbu-ani-nezavadi-povinna-cviceni-107432/>
- [30] Bezpečnostní a obranná politika. [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/>
- [31] Program bezpečnostního výzkumu ČR 2015-2020. Praha 2013. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/program-bv-iii-1-vs-program-bezpecnostniho-vyzkumu-ceske-republiky-2015-2020.aspx>
- [32] Výzkum a vývoj v ČR. [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/9B898C53154D73069EA632BE6E96712A/Priloha%207.pdf>

- [33] MAREŠ, M. MAKARIUSOVÁ, R. *Globální bezpečnost v Obamově éře*. Praha, 2010. ISBN 978-80-86855-58-5.
- [34] Bezpečná společnost: Podrobná specifikace prioritní oblasti. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/9B898C53154D73069EA632BE6E96712A/Priloha%207.pdf>
- [35] Bezpečnost v Evropě po útocích na Charlie Hebdo. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/bezpecnost-v-evrope-po-utocich-na-charlie-hebdo-fl9-/na_analyzy.aspx?c=A150309_152027_na_analyzy_m02
- [36] Ministerstvo obrany. *NATO – hlavní funkce*. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=2410>
- [37] POTŮČEK, M. MAŠKOVÁ, M. a kolektiv. *Česká republika, trendy, ohrožení, příležitosti*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1655-1.
- [38] ŠTĚDRONĚ, B. POTŮČEK, M. KNÁPEK, J. MAZOUCH, P. a kolektiv. *Prognostické metody a jejich aplikace*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-174-4.
- [39] Mapa světa-Střední východ. [online]. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://mapasveta.info/asia/stredni_vychod_mapa.html
- [40] Mapa Evropy a její státy. [online]. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://beoriginals.cz/mapa-evropy-jeji-staty/>
- [41] Český statistický úřad. *Nezaměstnanost k 31. 12. 2014*. [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&sp=N&skupId=766&nahled=N&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_null_null_&verze=-1&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&zo=N&pvo=ZAM11-A&pvo=ZAM11-A&str=v194&c=v3~3__RP2015
- [42] Živě z východu Ukrajiny. [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/mapa-nepokoje-na-vychode-ukrajiny/r~ccbf226ac3b611e3a0a10025900fea04/r~8094a73ac96e11e3b26d002590604f2e/>
- [43] Evropská unie, *Členské státy Evropské unie*. [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_cs.htm
- [44] Nová směrnice SEVESO III. a její dopady. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-01-02-2012/seveso-III.html>

- [45] Ministerstvo vnitra České republiky. *Bezpečnost*. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>
- [46] Evropský parlament, *Návrh usnesení*. [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+B8-2016-0045+0+DOC+XML+V0//CS>
- [47] BBC News, *Paris attacks: What we know*. [online]. [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34818994>
- [48] Národní konvent, *Pozice ČR k migraci do EU ve světle současné azylové krize*. [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2015/02/doporu%C4%8Den%C3%AD.pdf>
- [49] Eho24. [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/iHEZE/strach-z-uprchliku-meni-vychodni-evropu-prijde-konec-svobody>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika.
DPH	Daň s přidané hodnoty
EU	Evropská unie.
HDP	Hrubý domácí produkt.
MNF	Mezinárodní měnový fond.
NATO	Severoatlantická aliance.
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
OSN	Organizace spojených národů.
SB	Světová banka.
WTO	Světová obchodní organizace.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Mapa Ukrajinského konfliktu (červenec 2014) [19]	46
Obr. 2: Mapa Islámského státu (prosinec 2014 a prosinec 2015) [18]	49
Obr. 3: Mapa ukrajinského konfliktu (duben 2020) [Zdroj: [40], vlastní zpracování]	62
Obr. 4: Mapa oblasti pod kontrolou Islámského státu (březen 2020)	64
Obr. 5: Mapa boje proti Islámskému státu (prosinec 2019)	69

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Sledovanost politiky a mezinárodních vztahů	54
Tab. 2: Bezpečnost občanů v ČR.....	55
Tab. 3: Důvěra EU a zlepšení životní úrovně členských zemí EU.....	55
Tab. 4: Nařízení EU	56
Tab. 5: Obavy z teroristických útoků na ČR	56
Tab. 6: Opatření na letištích proti terorismu.....	56
Tab. 7: Mezinárodní organizace a boj proti Islámskému státu	57
Tab. 8: Opatření v ČR proti teroristickým útokům.....	57
Tab. 9: Obava z imigrantů v ČR	58
Tab. 10: Strach vycestovat do ostatních států EU.....	58

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Bezpečnost a mezinárodní vztahy České republiky

1. Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?

- Ano, zjišťuji si informace i na internetu
- Ano, sleduji to v televizi
- Jen občas, když něco dávají v televizi
- Jen občas něco zaslechnu
- Ne, nesleduji

2. Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?

- Ano, je
- Jen částečná
- Ne, není

3. Důvěřujete EU v jejích záměrech, jak zlepšit životní úroveň v členských zemích EU?

- Ano, důvěřuji
- Jen něčemu
- Ne, nedůvěřuji
- Nevím

4. Respektujete nařízení EU nebo je považujete za absurdní?

- Ano, respektuji
- Respektuji jen nějaká nařízení
- Považuji je za absurdní
- Nezajímám se

5. Máte obavy z teroristických útoků v České republice?

- Ano
- Ne
- Nevím

6. Považujete opatření proti terorismu na letištích v EU za dostatečná?

- Ano

- Ne
- Nevím, nemám žádnou zkušenost

7. Myslíte si, že mezinárodní organizace dostatečně bojují proti Islámskému státu?

Oznámkujte jako ve škole.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

8. Domníváte se, že jsou přijata dostatečná opatření v ČR proti teroristickým útokům?

- Ano
- Ne
- Nevím

9. Máte obavy z imigrantů v ČR?

- Ano
- Ne
- Nevím

10. Bojíte se vycestovat do ostatních států EU, kvůli pohybu imigrantů na daném území?

- Ano
- Ne
- Nevím

Děkuji všem za spolupráci.